Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Советен Министрийн Советен орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 58 (5164). | ШОАТТА, 13 май 1972 шу | 2 кеп. | Газет арадуьйла 1923 шера дуьйна

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ЮБИЛЕЯ СИЙНА

СССР 50 шу дузуча денна сов-гІат кечйеш я Октябрьски революцин орден лелаеча «Красный молот» завода слесарийн-сборщикийн бригада. Мехкадьтта тІеэцаш хиндолу лелхийта агрегаташ вІашагІйохкуча цу бригада хІора сменан нормаш 150 — 160 процент кхочуш йо. Иза ден заданин дийнахь кхочушдьера йоллу инициатива эгтара хьалхарчарна хьалхьоьдуча бригада бекхлоша вІашхьедьа дийна тІехкхочушдаьллий цхьа бетта задании. Цига хьинаре къахьег слесаршна-сборщикшна Рябов Сергея, Осипов Виктора, Осипов Владимира, Иванишков Василе. Уш берриге а коммунистически къинхьегаман ударникаш ба.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьтту-хьа) слесараш-сборщикаш С. Рябов. В. Осипов, В. Осипов, В. Иванишков болх беш ба.

С. ХУТАЕВА сурт.

ШЕРДЕ СПОРТСМЕНИЙ МУГІАРАШ

Укх шерара спортивни сезон шийн белгало йолаш ю. Советски спортсменаша шозй лакха гойзал, денал цІакха я гойтар гайнарча японски городе Саппоро хиначу кІайча Олимпиаде. Эгзара дукхагІа дошо медалаш а хьалхара командин моттиг а цьаьхор цар.

Дукха ка йисаш малхбузен-германски городе Мюнхене ахкара Олимпийски ловзарш дІа-доладала. «Олимпийски ловзараш алхха олимпийцашта хиина Іаш» яхача девизагІа баржаш латт вай мехка спортивни болам.

Советски Союза Коммунистически парте Программа тІе белгалдаьккхад физически культурин спорти советски сага кхетам баьара, из духовно, морально, физически дегІаьозладаьра лоархІаметІча факторех цаІ хилар.

Вай республике физкультурин болам чІоагІа дегІабенаб укх тІехххьарча хана. Спорт ззарийн мугІараш шердара, производственни коллективашка, дешара заведенешка спортивни болх тоабара доккха беркат даьлар Коммунистически парте Центральни Комитетов СССР Министрий Советов «Физически культурен спорти дІаьо дегІаьзйоланре де деларех» бола сацам тІаьйцанул тІехьагІа.

ХІанз ззараш физкультурникаш спортсменаш ба Нохч-ГІалгІайче. Цар хьинаре дакъа лоаш тайп-тайпарча яхьашка, спартакиадашка, туристически походаш ю. Спортивни болх тоабара къаьстта ьттуе болаш да кІирад шин дийнахь салоІаш хилар.

Тахан вай ва е воагІаш доккхал ду дерригача дуйсн тІа бовзаш болча вай спортсменех а уж хьаьлахебаьча тренерех а. Масала, советски спорта байракх лакха лелаю спортивни гимнастиках йолча дунен, Европа, мехка чемпионкас, спорта заслуженни мастера Л. Турищевас, кІалтохаргах латаро дунен чемпионе С. Хасимикова, вежараша Омегей Нальсен Давкдантгар, кхы дукхагІа а цІе хозача спортсменаша.

Вай республике тІехь-тІехьагІа дукхагІа гучадол рекордсменийн цІераш. Лакха гойзал йола, гІорбьлина спортсменаш хьалкхебира керттердар фуд аьлча, из да спортивни болам кхы шерагІа боаржабар, физкультурникий мугІараш шердар, тренерий гойзал лакхьяр, спортивни база чІоагІъяр, дегІаьоалаяр, спортивни болх тоабара партийни, советски, профсоюзни организацеш даим йоакхо яр.

Масала, Грозненски районе I Мая цІерагІча колхоза правлене, партийни комитето кхетамца кулгалду спортивни балха. Укхаза хьалъьлд дика стадион, мел эшача инвентараца Іалашйу спортсменаш. Йоакхо ю цар гойзал лакхъяра, чакхйоах тайп-тайпара спортивни яхьаш. Цудукъа районни, республиканска яхьашка дика толамаш доаш колхозни спортсменаша.

Спорт дукхаза Октябрьски революцие орден ейнача «Красный молот» завода коллективаша а. Завода башхи-лакхча спорта дворене болх беш тайп-тайпара секцеш я, салоІача денош красномолотовцаш бІаргаго йиш я стадионашка.

Спортивни яхьашка хьинаре дакъа лоац университета, кооперативни техникума, города дукхача школай, Гудермесски Сунженски районашкарча спортсменаша.

Физкультурацех спортацен доттагІал долчарна боала пайда дика бовзаш ба. Укхаьцено чІоагІъяла совгІа къоначоана а ха яхача наха а лакха оасарла йолаш къахьега низ лу цо. Цухьа ди тІехьа дукхагІа хул «Укахцено» яхача группашка ухараш. Дукхача производственни предприятешка, Іилма-тоахкама институташка, кхыча учреждене ка делкъа ха хилалехьа гимнастически упражненеш ю.

Цхьабакъда, физкультурен спорти шерагІа йоаржаяра, спортивни болх вІашагІехьбаккхара дакъе кІезига дац кхоачамбоацараш а. Цхьайолча предприятей, колхозий, совхозий кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша лерттІа йоакхо яц физкультурия болх тоабара, спортивни база дегІайоалаяра, спортивни площадкаш хьалъяре. Хан-ханьа хьа чакхъяхац спортивни яхьаш. Из гІуллакх эвла лел Назрана, МалгІабика районашка, кхыча моттигашка а.

Дика легкоатлеташ, топаш кхувсараш, кІалтохаргах латтераш, футболисташ, кхыбола а спортсменаш кхебе йиш я юрташка. Керттердар да цига говза тренераш хьожабар, спортивни инвентарь Іалашъяр. Цхьан юкъа дика гІуллакх дІадоладьдер республика толашагІболча спортсменаша. Цар шефски новкъостал доаш юрташкарча спортсменашта, гойтам выступленеш йоа. Из юхе доладича пайдане хургдар.

Физкультурен спортен областной комитето чай дакагІа бола тренераш-спортсменаш, университета спортфакультета студенташ, преподавателаш хаст-хаста районашка, юрташка а ухаш моттигерча спортсменашта новкъостал дергдола гІуллакх вІаштІехьдаьккхача чІоагІа дика хургдар.

Кхетта чакхдергда дешара шу. Цудухьа физкультурен спортен комитетий, домоуправлений кулгалхой, комсомола райкомаш, тренераш-общественникаш овцагІбоала беза городе дика берам спорта юкъезаяра. Тоаьь хийчъе еза йолаш йола спортплощадкаш, хьалъе еза керда яраш. Къоначча физкультурникашта шерра хьаелла еза стадионий, спорта дворецаш кнІараш.

Къахьегамхой укхацІено чІоагІъяра. царна шоай мохк, цун хоза Іалам довзара боккха лоархІам болаш я турням. ХІара шера иттанаш эзараш туристаш хул Нохч-ГІалгІайчен лоамашка, лоалахьара республикашка, кхыча моттигашка. Мукъача шин дийнахьа экскурсешка ух бІарча коллективаш. Туризми экскурсеш елгей геттара дегІаденад КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о «Мехка туризми экскурсеш елгей дІахо дегІадоаладарах» бола сацам тІаьйцача дена.

Туризми экскурсеш елгей селаІара форма хила ца Іеш, культурни боаьам лакхбара, бахача наха идейно-политически кхетам баьара а чІоагІа лоархІаме доалга тертал а деш из болх кхетамца вІашеІехьбаккха беза облсовпрофон туризма областной советок.

Физкультурни болам дІахо а шерагІа боаржабара, спортсмений гойзал лакхъяра, спортивни база чІоагІъяра, дегІайоалаяра физкультурни организацешта даим новкъостал де декхарийла я партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш.

ТІаккха кхы а доккхагІа толамаш даха вІаштІехьдаргда Нохч-ГІалгІайчен спортсмений.

Боккха толам

Советски Социалистически Республикай Союз хьаль 50 шу дизарé сийна шере яхь ьерзай Шелковской района жа лелахьраша юкъе.

Жа дахкара кампани дика чакхъьяьккхай «Коминтерн» колхоза къахьегамхоша. ХІара бІаьн жийна тІехьара Іаьхарий кхедара ялан 126 процент кхоачаш а аь 14136 Іаьхар кхебаьб цар.

Района фермашта юкъе льрхача социалистически яхье хьалхара моттиг цу колхоза Уценко Николай Васильевич даьедуьшин волча ферма коллектива яьккхай. Шоай социалистически декхараш тІехкхоачаш а деш хІара бІаьн жийна тІехьара 130 Іаьхар кьакъоастабьб цо.

Жа Іушта юкъе къаьстта дика толамаш даьхар Кошов Имандикел Шарпеев Маммбетен. Дерригата Іоахарий эшача хьал тІа да. Дерригата Іоахарий хьалхеде дош денира «Коминтерн» колхоза жа лелахьраша.

М. МАГОМЕТОВ.

КОМСИЙ БЕШАМАШКА

Апрель бетта дІадоладий тха совхоза къахьегамхоша комсий бешамашкара балхаш. Комсий бешамаш 373 гектара тІа я тха.

Бархал яхь оаха совхоза механизаторашта. Комсий бешамашка балхаш деш йола ПРВН-7400 яха агрегаташ дика тоа а я комсий лелаеча бригадашта хаикхаьа кхачийтар цар. Йиз бригада а хІанз комсий бешамашка балхаш деш. ХІара бригада шоайтта сага ва, хІаранена тІачІоагІъяь къаьстта участок а. Лаьттан кІалхара комсий гаьнаш хьанукъалха езаш яр. Бехктокхамо балхаш да уж механизаторашта. ХІана аьлча, мугІарашта юкъе гІоала кхуьхьача нохараша цхьайолча хана комсий оалаш тед. Цудухьа уж балхаш дераш къаьстта маьхара хила беза.

ПланагІа 10 ди дезача барІ цу мара ашаназар царна ерригá комсеш лаьттан кІалхара хьанукъалха. Миштá карагІаьдаь царна из боле лоацнача хана чакхбоккха?

Вентиляторашш тІалатта атройта трактор аралькхар комсий бешамашка. Иза болаш леттача фена дІендаь дІадаьккхар комсий гаьнашна тІера нохарчна цхьанадаьнаха лаьта.

Вентиляторашка лаьттан кІалхара комсий гаьнаш мукъалдар гектара пайдане да. Тиъо-тиъаьь эхаь саго цхьан дийнахь бергбола болх цхьан-шиш сахьата бу хІара вентилятора. Цу гІуллакхо дика лехку комсеш хьалага хІадолор, аттача бовх къахьегамхой болх.

Цхьабакъда белгалдаккха доагІа цу тайпара вентиляторащ тхега хІанза а тоьаш болаш йоацаш а, хІаьта уж вай республике Іалашъе йиш йоацаш а. Цудухьа вентилятораш я кхычеттел Тулье ухийт оала вай. Уж Іалашъелга республика «Сельхозтехника» цийна тІаьшаре чІоагІа дика хургдар.

ТІехьалагІча апреле чакхдаьхар совхозе къахьегамхоша комсашта шпалераш оттаьра балхаш а. Цул тІехьагІа шпалерех хьальехха болайир комсаш. ПланагІа 12 мае йистебола безар совхоза къахьегамхой, хІаьта уж 23 апреле шу болх баь баьлар. Комсаш хьалийийкха дьаьачул тІехьагІа 28 апреле (белгалдаккха деза шин дийнахь йоачам йолаш оаха болх да баьнга) комсашта хулача «Малыню» яхача лазара духьада бордосски йоачал тоха белабелар болхлой. Шийтта дийнахь бе беза из болх итт дийнахь чакхбаьккхар цар.

Комсий бешамашка къаьстта дика къахьег Къахьегама Шеча Байракха ордена кавалера Усманова Мариас кулгалдеча бригадерча Тамарзаева Майкьата. Умарова Букус, Маниева Азамана, трактористаша Абуев ХІарона, Докуев Мовлада, кхычар.

Абуев ХІаронен Докуев Мовладер сменин нормаш 200 процент кхоачаш яь ши кхьа из дІадахийтадац хІанзалца. Царех хІораннена 30 сом премеш еннай.

ХІара дийнахь «Молния» эша йистехьа арахец бригадашка. Царга хьежача гуш да бригадашка болх мишта бел. БелгалдоаккІ «Молнияс» дика болхло санна ва, мехъа. нормаш кхоачаш а ца еш къахьегаш вар а. ХІаьта социалистически яхье котало лькхачарна каьара хара тела Шеча Байракха вымпелаш лу, дикагІа барий сийна совхоза контора хьалхашка Шеча Байракх урагІйохийт.

Балхацара моральни материальни белам совбаккхаро дика новкъостал ду социалистически яхь шерагІа йоаржаяра.

ПланагІа 4420 тонн йохка езача тха шера дачахьалкхенга 4500 тонн комсаш йохка дехкар тІаийцад совхозо. Из кхоачашдеш а СССР хьаль 50 шу дизара сийна дика совгІат кийчдеш хьинаре къахьегаргда оаха.

М. ДУГАРИЕВ,

Надтеречни района «Знаменский» совхоза парттера агроном.

Репортаж ДОТТАГІЛЕН ФЕСТИВАЛЬ

Дукхача хана дени хьадоагІа вошал тІехьа дола Наурски, Надтеречни, Шелковски районий къахьегамхошта юкъера доттагІал. Цох доккха беркат доал. Шоайла яхь лелаеча кхаь района экономика хІара шера лакхлу, къахьегамхой вахара хьалаш тоалу.

Укх денош Наурски районе хилар СССР хьаль 50 шу дизара хетаьь доттагІлен фестиваль. Цу гІуллакха хьалхе дено кийчо аьр Наурцаша. Района хІара поселке, станице доккхача цІейна санкабала кийчбелар доттагІий тІаьца. Массанаьа, бІарг дІа мел лакхача гуш да холача алапашца йоазонаш даь доакхий плакаташ, лозунгаш. Гойтара агитацех хьадоаьйт хІара колхоза, совхоза кердача пятилетках кхоачашде деза декхараш.

Из фестиваль хьеллача дийнахьа Іуйрийна говра баьреш бахар революционни тІемен моттигашка гІолла. Цар маршрут я ст. Наурская — гор. Грозный — Советская яха юрт. ХІаьта мотоциклистий маршрут я ст. Наурская-ст. Шелковская.

...Сайрийна пхе сахьат даьннад. Районни центрера наьах етта машинаш арайоал доттагІий тІаьца. Наурски яхача станицена юхе соац уж. Уйхаза хьахьоэ эрсий, нохчий, гІалгІай вІашараш, илли, тайп-тайпара холхараш ду.

Гаьнара хьагучайоал дехьа оаьан мотоциклисташ а болаш хьайоагІа машинаш.

Хоза кийчбеннача вежараша хьоашашта тух-сискал хьалхашка ху, Надтеречни Шелковски районашкара баькха доттагІий боаькхача безамца тІаэц наурцаша.

ТІаккха районашкара даьнадоаш зизай курсаш а хьеце воашашта санта ечув хоша долчаьа болх. Зизаш хаьг тІа Іодехкачул тІехьагІа цхьа минут ха йоакх массане йист ца хулаш латташ.

Цигара боьлча хьаьший болх Наурская станице. Укхаза цар зизаш доха районни центрерча майдан тІа латтача Ленина памятника юхе.

Цул тІехьагІа хьаьший районни культура ЦІентахьа болх. Гаьнара хьоахоз оркестра лакха йиш. Юхакхаьчаб революционни тІемен маршрутах баха хиниа говрабаьреш.

Нахах хьалйиза я культура ЦІен йоккха зал. Массане тІоараш доттаг тІаьц безаш хьаьший.

ДоттагІлен фестиваль хьеля КПСС Наурски райкома хьалхарча секретара Федоров Иван Никитовича.

— Укх шера доккха ЦІей да,— йоах цо. Вай дезду СССР хьаль 50 шу дизар. Советски халкъа къоагашен мехкарашен цхьана чоагІъю Советски Социалистически Республикай Союз.

Тийрка йистерча районий поселкашкарий, станицашкарчен юрташкарчен тахьарча вахаро къаьста хьахьоах ленински къаьмий политика йиза котьвина хилар. Белажах белаж а теха цхьан къахьегаш ба эрсий, нохчий, гІалгІай, жегІий, кхыча къамех бола нах. ДоттагІлен тІехьа дІашийлаь лелаяро совдоах кхаь района къахьегамхой толамаш.

— Наурцаша доккхаа ду Шелковской Надтеречни районий къахьегамхой толамех. Церна дика бовз цу районашка хьалле лелераш. Уж ба «Шелковский» яхача фуна жа лелаеча совхоза жаІу, Социалистически Къахьегама Турпал Эсмухамбетов Наурди, «Знаменский» яхача винсовхоза кхаш лелаеча бригада бригадир вов. Закаев, кхычара кхыба[…]

Комсий бешамашкара балхаш сихлеинача хана тхоий новкъостала боагІа сорож Грознера, Советски, Ведана, кхычара кхыча районашкара къахьегамхой. ХІаьта Надтеречни районера дукха цай ба тхо долча къахьегаш. Бирсача Тийрко хоада а на деш чІоагІау вай районий къахьегамхошта юкъера доттагІал,

— Пурам да соиа, — йоах новкъоста Федорова, — дош дала, вайна юкъера доттагІал дІахо кхы а чІоагІлургхиларахи укх кердача пятилетка шоллагІча шера кхы а доккхагІа дола толамаш дахарца СССР хьаль 50 шу дизар вай белгалдоаккхаргхиларахи.

Цул тІехьагІа къамаьлаш ду КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретара Лопатин Петр Дмитриевича, Шелковски райисполкома председателя Земсков Василий Ивановича, Калинина цІерагІча винсовхоза директора Саблин Петр Федоровича, «Надтеречный» яхача винсовхоза директора новкъоста Аслаханова, кхычар.

Культура ЦІен зала чу доттагІашка моаршал хатта боагІа пионераш. Массане тІоараш доттаг тІаьц уж.

Цул тІехьагІа кхаь района художественни самодеятельноста низаша доккха концерт оттадир культура ЦІагІа. Вийса тІехьа яхалина сакъердам хилар СССР хьаль 50 шу дизара хетаь хиниа Наурски, Шелковски, Надтеречни районий къахьегамхой бартцхьоагІо, вошал доттагІал гойташ хиннача фестивале гулбеннараш.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Сурта тІа: Хьаьшашта тух-сискалца накъа баьхкаб наурцаш.

И. Пляева сурт.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

ВІашагІкхийттача Штатий правительствой хьаккхайкхадаь Къулба-Малхбоален Азера хьал дІахо кхоххадаларга вугаш а дунен халкъашта оахьерча машараш кхерамзаленнея кІеихаштта аулаш дала тарлуш а дола. Вьетнамера шоай агрессивни гІулакхаш кхы тІа'а шерденг хилар.

Укх шера мое пе заявлени еш США президента хоам бир, къилбаседа-вьетнамски порташка чудолхача наькъашка цига чуухача кемашта новкъарле яр духьа миваш йохка аьнна шие распоряженеина хиларах. ДРВ территорена бомбеш чІоагІагІа чуеттара хьакхьехьа, бегтала аьлча, машинаькъеи кхычеи коммуникацешта сигалара Іочу низ болаш хІамаш еттаргах. Цу тайппара ДРВ-ас кхыча пачхьалкхенашца тайса экономически, торговля, кхыдола бувзамаш хоададе, Вьетнама Демократически Республика шийн мехка халкъа, американски агресси юхатохара деш дола новкъостал, хІаьта иштта маьрша баха нах Іалашбара продовольстви а кхыдола товараш а дІалийле торо хургйоацача яккха гІерт США.

Шоай кьант мелд доаца бахьанаш а увттадеш Вьетнамера американски тервашарча инзий авантюристически гІулакхаш къайладахьа гІерте а, цу гІуллакхаша бокъонца лерхІараш дика ховш да. Деш дола къамаьл США «хІалак хилара кІалхаръяккхарах» дац, гуччахьа юкъагІийса хестаеш йола «вьетнамизацен» политика кІалхаръяккхарах да. Деш дола къамаьл вьетнамцашка переговорий наькъаца шоай гІулакхаш къоастаде торо кхачча хиларах дац, Сайгонера халкъа духьалара марионеточни режим Америка тІема низаца хьаллоаттІаеш хиларех да.

ДРВ территорена бомбаш чІоагІагІа чуетташ хиларов дунен халкъашта юкъе форда наькъаш дечо шийггара ший порядкаш увттае Вашингтон гІертаров эгІаз ца вига а уж бехке деш йола уйлаш дег чу ца йоссае а йиш яц. Цар юха а дерригача дунегга дІахьокх вьетнамски халкъа духьала ВІашагІкхийттача Штаташа хьоабаьа укх массехк шера лоаттабеши бола тІом нах гІаьра маІан долаш хилар. Цхьан агрессивни акце шийна тІехьа увз цхьаькха кхы а дукхагІа кхерамегІа яр. ХьалхагІа хиннача яхача экташтен зуламаштен тІакхет керда кхы а тІалагІа дараш, Уж дерригга хІамаш бахьан долаш тІа-тІа дукхагІа дукхахача мехкийн халкъийн кьаьшташта зе дарга кхоачаш латт тІом.

ДРВ порташта тІадолхача наькъашка мианаш йохкаро, цул территориальни чурчеи хишка кхыча мехкий кемаш чухкаре новкъарле е гІертаро юкъарчах доапцаш кхерам тІатувс ДРВ бахача наха мукьхаш тІаккхуьхача дукхача пачхьалкхений кемаштен морякаштен. Гучахьарча форда тІа кемаш леладара паргІато цхьаннена а ехна ахьдие а бокъо еннаш США-на. США-с леладеш дола гІулакхаш массане а къоабалъаь тІаейна кемаш лела паргІато хилара принцип вогІча тайпара техкаелга ца, из принцип чІоагІъеш йолча, форда тІа гІолла лелара бокъол хьакъехьарча 1958 ш. Женевски конвенцешта кІал кхычарна нийса Америка ВІашагІкхийттача Штатий кулг латтъ а.

Леладайта мегаргдоацаш лоархІ Советски Союзе Вьетнама Демократически Республика хеш тІа гІолла наькъаш деча советски кхычеи кемаша никь бара паргІатонцен кхерамзаленнен кхерам тІатувсаш дола США-с леладу гІулакхаш. Цунах е йоагІаш йола выводаш ергья Советски Союзо. ЗаконегІа йоацача шоай акцех дала тарлуча зуламашта хьалхара беррига бехктокхам ВІашагІкхийттача Штатий правительствана тІабужаргба.

Женевски конвенцеш телха а еш, США-с цу тайппара хьахьокх дунен халкъашта юкъерча бокъоно керттера дІадехарех цаІ — пачхьалкхошашна дунен халкъашта юкъерча договорашка шоашта тІаейна декхараш кхоачашделга еше тертал ца деш хилар. Из кхерамен лувжаши никь ба. Цо духхьал дунен халкъашта юкъера гІулакхаш чоалханеча хьал тІа оттаде а дунен халкъашта юкъерча гІулакхашка бокъо йоацараш леладайта а тарлу. ХІаьта, нагахьа санна США-с шийн цхьан овгІорахьара леладеча, цхьайолча пачхьалкхений законаш хьашташтеи цар гражданий кхерамазленнеи кхерам тІатувсача гІулакхашта юхадухьал жоп луш уж пачхьалкхенаш хІанз Вьетнаме США-с леладер морг леладе аьлча — мича кхоачаверггар цо? Агрессиван акцешта керда эскалаци яра наькъаца Индокитая проблемаш къоастадургйац, шийн паргІатон кортамукъален бахьан долаш къовсам лоаттабеча вьетнамски халкъа лоІам. каг булургбац. ХІанз США-с леладеча гІулакхаша духхьал конфликт гаьна яккхарга, цІийн мехкаделга дІахо дахьарга кхоачае тарлу. хІаьта цар кхы гІа а нах боабергба, моттигаш хІалакьергьа.

Вьетнамски проблема къоастаерга бола алкха цаІ мара боаца никъ арахьара цхьаьнта тайпара юкъе гІертаьтен низ белтея доапаш шийн кхел шийга къоастайтара йола вьетнамски халкъа бокъо дархІарех латт. Нагахьа санна из де США тешаме хийча яле, Парижерча переговорий истола хьалхашка юха Іоха еза яз.

Советски правительства хоадамболлаш хьадех форда наькъашта блокировани ярея Вьетнама Демократически Республика лаьттан тІара коммуникацеш толхаяраш ВІашагІкхийттача Штаташа оттадаь гІулакхаш сова чехка юхадоахилга, ДРВ-ена духьалара США агресси этташ соцаелга, дунеи халкъашта юкъе форда наькъаш деи торговли леласи паргІато хилара бокъо лоархІалга. Советски правительства дІакхайкаду, еррнгача маьшар безача пачхьалкхений правительствоштен халкъаштен иштта хетилгах ше дог тайпна хилар.

Социалистически интернационализма принципашта тешаме долча советски халкъа солидарность а турпалча вьетнамски халкъа къовсамца цу дунийа хиваш дола новкъостал да а дайдерг а да.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШТА ЮКЪЕ Ю АГИТАЦИ

Укх тIеххьарча хана хьайбаш леладерашта юкъе беча массово-политически балха дика формаш хьахкинай вай республике.

Масала, Наурски районе, шеаш чIагIгIа пайдане хилар хьахьекхад хьайбаш леладерашца лаьрххIа вIашагIбеттабахарашна. Булгалду болхлой юкъе а болаш къаьстта пропагандистески группе вIашагIтеллай. ХьалххагIе бехгалдальча вийнахь, хIаьта из массаза шеатта ли хул, шийна хьахьожальча пункте, ферме йода группа. Беседаш йолалу цига.

Цу тайпара 30 беседаш хьй 2 эзар гаргтача сагана. 9-ча пятилетке мехка, республика, района халкъа боахам дегIабара перспективаш, СССР 50 шу дизара сийна йолальча хьа ледам, ленински къамий политика шарача вамах юкедисача йоча гIулакхашца къоесам лоаттабар — керттерча дакъе уж дешаш да хьайбаш леладерашта хьалхашка къамаьл дераш хуьцараш. Лаьрхх1а вIашагIкхийттача хама корта бола къамаьл хул хьалха латтача опыта хьакъехьа. Масала, ма дукха йийнар производства новаторий А. Н. Лазарева, У. Хаджимагомадова, Э. Хамидова, С. Ашахамова, кхычар дикагIйола къахьегама формаш.

Къамаьлаш дерашка бIаьш хаттараш дир нах баха моттигаш тоаярцех фермашка къахьегам вIаштIехьбаккхарцеи дувзадеина. Царна дизза жоп делар.

Гудермесски районе дика могаль я хьайбаш леладечун ди бейгалдаккхар сийна йола идеологически воздействи яра ферма. Балха опыт шерра дIа-юха эзара цу вийнахь вIашагIкхет фермай дикагIболь къахьегамхой. Цу тайпарча денощка шерра дIайоввийтай Социалистически Къахьегама Турпала М. Папока, доярка Абдуллаевай, свинарка А. Бейко опыт.

Советски района Ленина цIерагIчон ХХ-ча партсъезда цIерагIчон колхозашка хьайбаш леладеча фермай болхлошта лекторем ю. Цига чIоагIа уйла тIайохийт юртбоахама производства хьалхалаттача практикана пропаганда яра. Масала, юрта боахама управлене керттерча зоотехника Минбулатова халдийза Iомаю хьайбаш боахам лелабара хьалхалатта методаш района хьалашка уж мехьашхахьара маькъаш. Цу гIулакхо йиш хилийтар цунга чулоацам дика бола лекци хийцъа.

Итум-Кхала, Шаро-Аргуне, Ассиновски, Шелковской районаш хьайбаш леладерий цIейна хоадаьл. Царех пал белгалбоаккхача хана шоай къахьегама рапорташ тейнар хьайбаш леладераша Б. Шайхадова, Л. Хупарикова, Б. Бачулаева, Х. Апаева, кхычар.

Сунженски района культпросветучрежденеш хьайбаш лелдераш зоотехникашца, ветеринарий лоашца, доярашца вIашагIтIехетара сайренаш вIашагIъехи. Цу тайпарча сайренаша керттера лерхIир да бахача наха, къаьстта а хагархошта, ферме дика болх бе пар догIоагIаргдолаш, толажий доахаргдолаш хьехам лугга.

Цу тайпара вIашагIкхоэур цкъа укх тайпара хилар.

Геттара ТуйрIйина доахан деттача хана шурий-товарни ферме баьхкар клуба, библиотека болхлой, лектораш, политинформатораш, цигара хьалххагIа а шоаш та хьоастальча хьайбай боахама участкашка дIа-юха бахьалу уж, цигарча коллектива балхах лаьца материал гулъю, тIаккха красни уголке юха а баьхке, къахьегама листок, е сатирически плакат арахец.

Хьайбаш леладерашта юкъе 10—15 минота информаци ю, вIаьрашка цар баьча балха итогаш ю. Политинформацей тематика — масса тайпара я: вай мехка а довзол дехьа а хулча событий хьакъехьа, боахамерча гIулакхий хьакъехьа, берашта кхетам балара, медицински темаех. Ераш я цхьайолча темий цIераш: «Вай колхоз—йисларIча пятилетка», «Юрта боахам дегIабоалабара дакъера КПСС ХХIV съезда решенеш», «Быт — частни гIулакх дац», «Хьайбай боахамера къахьегама гигиена».

Фермерча хьайбаш леладераша аьча залнаастеIа хьайбаш лоаладерашта фильмаш хьувкх, художественни самодеятельноста концерташ уттаду. Библиотека болхлоша книжкаш кхуьа ферме, керда арадаьнача литературах лаьца обзораш ю.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Хьайбай продукци алсамъяккхарах цунга дIаьбода мах лоЬбарах лоархIаме гIулакх да колхозашкеи совхозашкеи хьайбай комплексаш хьалъяр. Царех пал я Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза хьалъеш яр. Ерригача комплексах хьакхарч дулха кхоаба шиъа йоалошта тIехьара хьакъоастаьль хурсаш лелаю цаIи, доакъар кийчду цеки бола беш мара яц.

Цар болх мишта бу хьожаш хилар со укх денднка.

ГуйрIйна барх1 сахьат даьккадар. Колхоза председатела Лютиков Михаил Федоровича кабинете ва колхоза парторганизаце секретарь а.

Аз дена гIулакх дIабоачуя чIехьагIа корта чубоа Михаил Федоровича. Хьакхий дулх даккхараш да начкахьалкхенга дешараш лоча хьала тIа я колхоз.

БарaI бIаь центнар хьакхий дулх дохка доаш ца колхоз цхьоалагIча квартала. ХIаьта дохкаш бIаьи шиъ центнар мара дац. ПланагIа лаьрхIачул дукха хIама да ешшаш эзар хурса вIагIагIа хьакъоастаьль хьакхарчашта тIехьара а. Ишта 50 процент мара кхоачашьяьц хьакхарчашта дулх тIаккхетийтара квартальни план а.

— Фуд цун бахьан? — хетт аз.

— Тоъаш болаш доакъар ца хилар, хьакхарч лелта помещенеш ца хилар, — йоах цо Лютикова. Тхоашта тIера бехк дIабаккха валлац со. Доакъар, тайп-тайпара концентраташ Iалаш ца яра бехк тха ба. Цхьабакъда йоакха нокъарло хьй тхона комплекс хьакьчар хьакхарч чулатта помещенеш геттара во хьаар бахьан долаш. Доакъар кийчду пех планагIа дIадакхача шера декабрь бетта хьалхе кхета эханечар. ХIаьта из бола йе йоланна бутт а хулбаш,—дуин до дIахо.

Техкача гучадалар ю дийцар бакъволгга. ДIадахача шера декабрь беттеи укх шера январь беттеи хинна цхьа факт йоалагргьа вай. Шиъ эзар хьакхий хурса хиннай кхоабаш цхьоалагIча откормочнике цу хана.

Лазар кхийтта дIахо лелае йиш йоацаш дулха схьар уж. Кхаьба а кхаьба ехка лиаре хеташ тоннаш дулх дар из. ТIаккха дохкка зе дециш колхоза хиннар?

Из хIама лийседенний эксплуатаце дIаеннача помещенешка зоотехнически бокъонаш дIадеххача бесса хьалаш ца хиларах. Масала, шиъ эзар хурск лаьттача помещене болх беш лаар чура бIеха фу дIаувза вентиляторгаш, нувхаш, кхо арадохкхаш йола транспортераш. Нийшкаш паргагаха мара лотадуш хиннаяц. Цудухьа помещене чухьа даим тIоадал лаьттай. Иштта антисанитарии гIулакхаш нийсдалараха лехкалгта лазараш а хулаш йовра хурсаш.

Хьакхий-товарни комплексага хьажа долх тхо. Шахха гучайоал юрта гаьна йоацаш аьенначча моттиге ухка комплекса корпусаш. Цхьан помещено юхха гуш ба дикка кийчбенна, экскурсо баьхкача санна лаьтта-вах. Уж хиннабар комплекс хьалъеш кунгалдаь а кудгадеш бола а вах.

Шелалахи, тIаадаваш дIадьинка ши эзар хурск лаьттача помещенена тIадохи тхо. Хоттале лелача дукхача хурсашка ера гIарагIа хIама хадал.

— ЧуйолхIа помещени а йоацаш саха уж лелаю дукха ха я. Цхьа эзари ах эзари а уж, хIаьта хIана санна дIахо а лелайойла, хьалха кийна шиъ эзар санна йоврться ераш а, — йоах чIоагIа маьлхара вакхача Михаил Федоровича.

До па аьлча а гуш дар из-м. Помещене чу да тхо. Геттара а ве сурт да духьадъэттар. Вентиляторгаш болх беш йоацаддаь миттьа мара со а дохкхалац.

Помещене чу дIа-хьа кхийса яда вентиляторий турбаш, кхийола саттIалаш. Кхо, нувхаш арабоадаш йола транспортер болх беш яц. Цхьацца йолча моттигашка кола хийн латт. Кхьинахьара нийтIад помещене пенаш.

Дукха ха яналехьа кийчбенна лаьттача мехха тIаккхоаче тхо. Уж ба Грознера проектни институтa керттера инженер нов. Оганесян, цу институтa отдела начальник нов. Презелян, юрта боахама министерства механизированни гIншхоштьеча колонна начальник нов. Лобанов, кхыбараш.

Царех хIаране бехказа вола гIерташ дийцача хьамаьлага ладийтIача молагIчов а ховргдар комплекс хьалъеш дайнйта гIалатои цар бехк болаш хиннарьа.

— Шун болхаша саха оттальча проектага хьежа балхаш дьдаларе нийслургдацар уж кхоачамбоацараш, — йоах Оганесяна Лобанова.

— Уж нийслургдацар мигахьа санна шун проекта тIара ца дадаш саха балхаш дьдалара, — Оганесяна жоп лу Лобанова.

— Дукхахоза ю вай ер хеттуча, цхьабакъда, хIана а цхьан кага тIа даьнидаш вай гIулакх, мана дарга а хоаш дац. Шоайла бехк дIатIа а хьатIа а ца бехкаш кхоачамбоацараш дIадахара цхьа нийсь лехача баьнахьа дар оаш. Сона-м хIарданаьл хIана шун пайда боацача хабарашка ладуегIеш шоана тIехьа а наьина лю тилдеш лелеш, — йоах КПСС Грозненски райкома инструктора.

— Хурсаш ара лелае а мегаргьа хIана. Гой шоана миште хоза хеташ керч уж хотталаl? Шелал тIаккхачалетьа дIадоахаргда деррига гIалаташ. — йоах нохла а къоаш деррига а бегашта дакха гIерташ волча проектни института отдела начальника нов. Презеляна.

— Оашош дIадоладаь ремонтни балхаш маца чакхдаха дагь да шо. Ахча-м дIа ма вIайдий сан, йоах нов. Лютикова.—Колхоза-м хIара денна зе хулаш ма латтий.

— Кастта - кастта, — аьлар проектни институтерчеи механизированни гIншхоя ера колоннерчои «хьалхашха».

Укх шера шоллагIча квартала начкахьалкхенга планагIа 200 тонн хьакхий дулх дохка дезаш я колхоз. Цо хIезнга лац, магахьа санна хIана а хIара хьакхийна пайнахьа буеи тIаккхета дулх шиъ бIаь граммаш кIеззига совгIа мара хац аьлча хIаьта а.

Хьакхий-товарни ферма балха юкъе нийслуш дола кхоачамбоацараш дувцаш, уж дIадахара наькъаш, дулх дукхагIа тIаккхетийтара шерда резерваш лехаш колхоза партбюро заседани хиннай. Цо баьча сецамагIа хIана доакъар деча неке хьекхарчашта лаьрхIа дюнерних баьца хьоер деш да. Iалаьаьлий концентрата а. Балха дьомабаьб товна специалисташ. Масала, комплекса заведующе Дубровникен керттерча зоотехника Талиновай лаккхара образовани я. Iнй болх дика хоиш ва доакъар кийчдеча цеха начальник Нагуев Махьмад а.

Дукха ха яц уж комплексе белх бе баьхка. Цхьабакъда, гIулакхаш кIезиг - дукха эргадовлаш хатт.

Доккхий да СССР хьаль 50 шу дизара сийна хьакхий-товарни ферма комплекса коллектива тIаийца социалистически долхараш. Уж дизза кхоачашдара нарць новкъостал де деза республика юрта боахама Министерства, КПСС Грозненски райкома, райисполкома, юртбоахама районни управлене.

Комплекс хьалъеш нийсденна гIалаташ сихагIа дIадаха деза.

Б. ШАКИРИЕВ.

В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкадьтта чаккхдоахача завода Центральни лаборатории болхлоша чIоагIа сий деш я йоккхагIйола лаборантка Яловая Валентина Дмитриевна. Пхийтта шу гаргга ха я цо цига къахьега. Мехкадьтта продукташта цо ю анализаш дикеи тIех дикеи хул. Цудухьа дьшпад цун сий, завода болхлошта юкъе хьалхарчарца ен лой коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи а.

СУРТА ТIА: йоккхагIйола лаборантка В. Яловая.

И. ПЛИЕВА сурт.

Гудермесски районера хоамаш

Шерагара шерага чIоагIлуш доагIа Нохч - ГIалгIай къахьегамхошна шоай лоалахошца лелаяду доттагIала будамаш. Дукхача хана доаш шоайла яхь лелаеш, пайдане опыт дIа - юха эцаш, доттагIала гIулакхаш лелаеш ба вай республикера Гудермесски, Ножай - Юрта районий Дагестански АССР Хасавюртовски, Ботлихски районий къахьегамхой. Царна юкъе дулакхаьла вIашагIкхетараш хиннад.

СССР хьаль 50 шу дизара бала ма боагIада накъьбахара лийчо ди болча вежарашка йолча шийна республикай къахьегамхошта баккха дика гIулакхаш карагIдуьл. Царех лаьца дувца а дIахо де дезарех дагабоаца а укх денощка город Хасавюрте бахар Гудермесски, Ножай - Юртен районий вакалаш. ЧIоагIа беза хьаьший бах тIайнцар уж цига. Хасавюртовски районера бараш боацаш Дагестански АССР Ботлихски. шитта массехк кхьча районашкара вакалаш гулдеттабар укхаза. Хьаьший дIайхача моарцалца даьдьаза буццаш дела доцуташ, плакаташ, тIакъахамаш хьалтосна хоаш кийчдаьла города майда, гонахьара улицаш.

Вай республика вакалий цIерагIа къамаьл дир цига КПСС Ножай - Юрта райкома хьалхарча секретара В. Янгульбаева, КПСС Гудермесски горкома секретара Э. Исаева.

Мотташ дьынкучух тIехьагIа хьалий а дIен дай а самодеятельноста шоай говзал тейтар гулбеннарашта. ГоврабаьрошиаI юкъе хьалхара моттиг ялахьаре яхь лаьттар, вIалтохартах нийтар тайп - тайпарча районашкара бахьа спортсменаш. Юрта бесаш ца хадаш вIашкхий къаьстар лахараенха бахча республикай вакалаш.

• • •

Город Гудермес традиционни хулаш латт улицай цIейи дикдалга. ХIане а диццелладаш генале бахарашта шеаш Нурадилов Ханпаший цIи лелаеча улица цIей белгалдоаккхаш хинна ю. ХIаьта укх денощка цу тайпара цIей дездеш хилар Советски Союза гIоралинача тIема полководца Ватутин Николай Федоровича цIерагIча улицагIа бола нах.

Цига баьхкабар Сийлахьбоккхача Дай-мехка тIем тIа дакъа лоацаш хиннараш, Цечьвенаре гIулакх де баха кийчлуш бараш, пионераш. Вахача нана хьалхашка къамаьлаш дир Советски Союза Турпалхочо М. М. Сурмача, военнослужаще В. Дорохова, дешархочо Л. Осмаева.

ХЬАЙБАШ ЛОАМАШКА ДИГАЛЕХЬА

Дукхача хана доаз альпийски дьгIенех пайда оцаш ба вай республике колхозийи совхозийи хьайбаш леладераш. Республика территорех 42 процент гаргга моттиг лоамаша дIалоац. ХIаьта цу лоамашка 227,1 эзар гектара тIа дика буц йола Iалама дьгIенаш я. Укх тIеххьарча шерашка аккхарча эшмалахь цу дьгIенашка республика колхозийи совхозийи 70—75 эзар хьайба хул доажадеш, царех 25—27 эзар гаргга жа да.

Республика цхьацца долча боахамаша лоамаи дьгIенашка хьайбаш доажадара цхьакха а тайпара кийчо а ца ец уж хьал хут. Цу тайпарча гIулакхаша дукха кхоачамбоацараш нийседолийт. Масала, лоамашка цхьацца йолча хана чIоагIа йоачаи отт. Цу хана, къаьстта бийсан, хьайбаш чудахкаве, йоачох кIалхарвахара кхоаленаш ца хилча, хьайбаш цамогаш хул, лохьа душ йола продукци. Цудухьа хьайбаш лоамашка дIадигале, лоамаи дьгIенашка уж доажадара, леладара цхьалхха а кийчо е еза.

ДОАХАН ЛАТТА МОТТИГАШ КИЙЧЪЕ

Лоамай дьгIенашка хьайбай аккханара лагераш шай ханнакьа кийчъяр — керттерча гIулакхех цаI я. Укх сахьате Iаьамате во латт из гIулакх. Ди хIоахьлелча, йоачан хилча уж кIалхеца дукхагIа йолча моттигашка цхьаккха а тайпа кхоале яц. ДогIа дийлхача гонга кхаччалла хоттала дийнахь а бийсан а лел хьайбаш. Къаьстта хала хул из доаханна. Цу гIулакхо геттара лохъю хьайбай продукци. Лоамашка кIезига хул хьайбаш цамогаш цу тайп-тайпара сагоатха хIамаш.

Цхьабакъда йIайхача хана сатем хилийташ царна тайп-тайпарча юв еттача молаша.

Цудухьа боахамий кулгалхой тапиахьа оврпагIбовла беза альпийски дьгIенашка хьайбашта аккханара лагераш кийчъяра. Дика хуогда лагераш еъача. мотт кхетача айеннача моттигашка йиша. Уж хила еза хьайбаш доажадеча юхе а хий долчара 600—800 метрая таьнагIа йоацаш а. Лагера къулбехьеи овгIа къовлан ца ютт. Доахан дIадехкилга вIаштIехьдаьккхача бакъахьа да. Цу гIулакхо торо хулийтаргьа доахани бутIаиц къаьст-къаьста лоаттае.

Иттанегара пхийттанега дIахоачаш Iаьсий чулоаттадара гонахьа карташ а аь моттигаш вIаштIехьъяха еза. ДIайхачь дийнахь, доаханна дажа новкъарло еш дола мозий, кхьйола тайпа сагоатха хIамаш дукхагIа гIайттача хана дикагIа да доахан кхоаленашта кIал дIа а уттадеш бийсан доажадича. Цу гIулакхо торо хулийт доахангара йоалкха шура 14—18 процент совъяккха, къоначча доаханна дийнахьи буси тIаккхета дулх 800 — 1000 граммага дIакхоачале.

ХЬАЙБАШТА ХИЙ МЕЛАДУ МОТТИГАШ

Доахан аккханарча лагерашка долча хана цар продуктивность лаккхъяра лоархIаме да хьайбаша хий мела моттиг дика вIаштIехьъяккхар. Доккхий бежанаш, уста гIий доажадечара 2—3, Iаьсий доажадечара 1—1,5 километр мара кхы таьнагIа ца хилча бакъахьа я хьайбашта хий меладу моттигаш.

Лоамашка хьайбашта меладер керттерча дакъе шовда хий хул. ХIаьта цIаьхка 150—200 хьайба хий моладе дигача, хий ца тоъаш моттигаш хул. Цудухьа шовда, кхыйолча хий дукхалга хьежжа кхувладе деза доахан хий моладе.

Цхьацца йолча хана гаргагIа кхы моттиг а йоацаш догIан Iамашкара хий меладе дезаш хул хьайбашта. Цу тайпара моттигаш дукха нийслу къаьстта Шаьлa, Ведана, Ножай - Юрта, Советски, Сунженски районашка. Iамашкара хий меладар новкъа дац, цхьабакъда хьалха из хий тахка деза. Цул тIехьагIа хьайбаща лаьтта чукхухьаш, кхыча тайпара хий бIехдергдоацаш Iама гобаьккха карт е еза. Цу гIулакхо лазарех лорадергда доахан.

Ховш да лоамашкара буц шаьрачо аренашкарчул тIоажагIа йолта. Цудухьа цкъа хий моладаь дигта йиш яц хьайбаш. Дийнахьи буси шоазза-кхозза хий моладе деза царна.

ВЕТЕРИНАРНИ БОЛХЛОЙ ДЕШХАРАШ

Хьайбаш лоамаи дьгIенашка дигара кийчо еш а уж дIадигача тIехьагIа а бехкпоакхане дешхараш латт ветеринарни гIулакх дика болхлошта хьалхашка.

Лоамашка дIадигалехьа бIь чиц бетта хьайбаш тайп-тайпарча лазарех лорадергдолаш маьхий дерге деза. Геттара дика да лоамашка дIадигалехьа фасцилагаш, хийийола шеро хIамаш дIалехкха, «пироплазмидоз» лазача цамагарах лорахара хьайбаш 0,16 процентахи креолинт натрия раствора ваннашка лучедар. «Душ» яхача машинаца, пульверизаторашца дегIана хьисане хий а детташ лучадой цхьан процента хлорофоса раствор а мегаргьа. Цу препаратанаш уппа цIанду хьайбаш.

Нагахьа санна лоамашка дигачул тIехьагIа цаI е шиъ «пироплазмидоз» цамогар долаш бежан нийслой, царна санна шерра хиппача доаханна а ванник е берсенил яхача молхай ворхI процент йолча раствораца маьхий детта деза.

Доахан лоамашка хьадчутача хана царца хила беза ветеринарни болхлой мел эша молхаш а йолаш. Доаханна е еэаш хинна обработка ма лький аьлна цхьаккха а дича Iе йиш яц ветеринарни болхлой. ХIана аьлча бIаьхача новкъа, хьаьстта хьайбаш лаьцца дугаш, атта лазар кхета йиш я царна. Из диццалийта йиш яц ветеринарни болхлоша.

Хьайбай продуктивность алсамъяккхара, ийслагIча пятилетка шоллагIча шера тIалийна декхараш толамца кхоачашдара лоархIаме да хьайбаш лоамаи дьгIенашка дигар, уж цига доажадар, леладар дика вIаштIехьдаьккха чакхдаккхар.

Б. ДИКАЕВ,
ветеринарни Iилмай кандидат.

Хьехамах пайда боал

«Вагонник» яхаш пенгазет арадувл Грозненски вагонни депо. Производственни дешаш къестадара партийни организаце дика гIоенча да «Вагонник».

Хьалха латтарий опыт дIайовзийтара, къахьегамеи производственни дисциплина чIоагIъяра, производства культура лаккхъяра, къахьегама оксарле лаккхъяра къаьстта терках тIаухийт цо.

«Дикача нахах», «Къахьегама вахта», «Социалистически яхье хьалха латтараш», кхыча рубрикашта кIал дика чулоацам бола материалаш ёпаст. Цар цIа социалистически яхьа итогаш ю, профессех дикагIболчарех дошу, пайда оцаш йисача дозебоах дуаш, производствоца торлургдоаца нийча гIулакхаш леладеранта, дисциплина телхаеранта критика ю.

«Вагонник» дика пенгазет дика чулоацам болаш, хана кийчлаь арадахара цун редактора А. Богомолова дешха новкъостал ду болхлой корреспонденташа активе. Уж ба дикагIбола производственникаш.

• • •

Мехкашкахьа транспорт хьовзаш боацаш лелара дукха къахьегамхой общественникаша. Общественниканий - инспекторий йоакха группа я Грозненски локомотивни депо болх беш. Производства хьалха латтараш, лаккхаквалифицированни болхлой ба уж.

Цхьа дика хIама дагадехад локомотивни депо общественникашта. Шоашта гучадаьнна кхоачамбоацараш дIаяздеш лаьрххIа журнал да цар. Цар белгахьаькха хацна суллийташ депо кулгалхошта дIадоах кхоачамбоацараш.

Пайда дика бац доагIа общественни инспекторех, дикагIболча теплоэозий машинистех. Уж ба В. И. Бобенко, А. И. Усов, В. К. Шенпаков, С. Т. Олейников, кхыбараш.

Г. ФЕДОРОВ.

БIАЬ ЭЗАР СОМА ПАЙДА БАЬБ

Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дузача юбилейна сийленца накъабахара къаьстта чIоагIа къовсам лоаттабу укх шера «Горскнефть» НГДУ мехкадьттахоша. Мехкадьтта даккхара биъ бетта задани 100,5 процент кхоачашьяьй цар, планал совгIа даьккхад 6 эзар тонн «IаьргIа дошув». ХIаьта газ яккхара биъ бетта задани 103,8 процент кхоачаш а еш, планал совгIа яьккхай 200,5 миллион кубически метр газ. Мехкадьттагеи газагеи дIабода мах лохбарах, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхарах, рационализатораштеи изобретателаштеи карагIдийнараш производствана юкъеяхьарах планал совгIа бIаь эзар сома пайда баьб наьчкахьалкхенна. Социалистически яхье хьалха латт Е. М. Дашкленц керте латтача шоллагIча районни инженерно - технологически служба коллектив.

Г. МОСКАЛЕНКО,
«Горскнефть» НГДУ плановни отдела экономист.

Грозненски трамвайни депо болхлоша чIоагIа лоархIаш сий деш ба вагонашта плановни ремонт еча коллектива мастер Шумигин Григорий Савельевич, слесарь Родовский Виктор Петрович, электросварщик Евсюков Юрий, кхыбараш. Вагонашта ремонт яра биъ бетта план хаьал хьалха кхоачашьяьй уж юкъебоагIача ремонтникаша. Планал совгIа ремонт йир массехк вагона. Укх бетта уж толамаш шоай тIа а лакхдеш къахьег цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара лаьттахьа) мастер Г. Шумигин, слесарь В. Радовский, электросварщик Ю. Евсюков.

И. ПЛИЕВА сурт.

Рационализаторий гIулакхаш

Мехкадьттахой къахьегам ттачa баккхара, начкахьалкхеи рузкъа кходара, къахьегама оксарле лаккхъяра хьинаре къахьегам ба пятилетка шоллагIча шера «Малгобекнефть» НГДУ рационализатораш. Укх шера биъ бетта цар кийчъяьй 70 рационализаторски предложени, царех производствана юкъейнхьай 5,1. Цар начкахьалкхенна 45 эзар сом пайда баьб. Рационализаторски балха тIа хьинаре дакъа лоацаш ва 10 мехкадьттахо, инженерно - технически болхло.

Укх шера тха управлене юкъейнхьай ши изобретени. Цар шера производствана 000 эзар сом пайда бу. Цу изобретенеш вIаштIехьдалийтад цхьан ханна къаьст - къаьстан скважинашкарча мехкадьтта тIоанашта эксплуатаци е, Скважинана Iочуйоадачь турба чу гIоллеи цун арахьа гIоалеи мехкадьтта тIоанашкара «Iаьржа дошув» хьаьувза вIаштIехьдоал. Нагахь санна цхьан тIоанашкара хьадоагIа мехкадьтта сецача кхыча тIоанашкара мехкадьтта даккха вIаштIехьдоалийт цу гIулакха скважинана капитальни ремонт а ца еш.

Къаьстта дика рационализатораш ба скважинашта капитальни лаьттан кIалхеи ремонт еча цеха йоккхагIйола механик Илиев Сайт-Ахьмад, йоккхагIйола инженер Вацко Михаил Николаевич, мехкадьтта дIауххийтача цеха болхло Боков Руслан, йоккхагIйола механик Цвороччиков Федор Дмитриевич, Цечоев Махьмад, кхы дукхахбараш а.

Хь. ТУТАЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ рационализацеи изобретенеи инженер.

ЦIЕЙНА СОВГIАТ КИЙЧДУ

«Грознефть» объединенин ремонтно-механически завода котельно-сварочни участка коллектив йоккха ю. Верригаш а 32 саг мара вац цига къахьегаш. Цхьабакъда, доккхий гIуллакхаш кхиарадуьйла барт болча коллективана.

МийслагIча пятилетка шоллагIча шера задани 26 декабре кхочуш а еш планал совгIа 15 эзар сома продукци арахеца, къахьогама овсаале 1,5 процент лакх а еш продукцига дIадодар 2 процент кхуде, 20 тонн аьшк, кхийола материалаш кхоо доцш дийкадар цо.

Хьажаргда пай из нинитта кхочушду.

Бис бетта задани 107,2 процент кхоачашъйй. Продукцега дIадодар 1,3 процент кIеэнгдаьд. Балха ханах дикагIа пайда а ийбеш кIезигагIа аьшк, кхыйола материалаш дIаьакхийтай. Дикка дагIаенай къахьегама овсарле.

Иштта доккхий толамаш даха участка болхлоштга карагIдаьар кхьаннена а къайле йолаш дац. Производственни болх кхетамца вIашигIехьбаккхараш хьалхара бо из. Балха хапинахьа итогаш ю, къахьегамен производственни дисциплина толлаелта, брак олгз пIецдбе дIадаьккхад, хIарана белхтоккхам лакхбьаб.

Котельщикийн сварщикийн ши бригада а котельно-сварочни участке. Царна куьгалдеш бу шоай болх дика бойла, организаторски талант йола В. К. Бунин Г. М. Калинин. Цхьан сменагIа бу цар болх. Цар тонзача кулгаша кийчъю мехкадьтта доахарентан буровойттарштан эша 15 тайпара продукци: буровой лебедкай йоккхаблочни основанеш, мехкадьтта чудетта тайп-тайпара емкосташ, стандартни йоаца оборудовани. Брак йоацаш продукци арахецар шоай керттера декхар лерхI участка болхлоша.

Кастта итт шу доал завода коллективана коммунистически къахьегама коллектив аха сийлен цIи енна. Из боккха толам болхкхача хьинаре дакъа лаьцад котельно-сварочни участка. Заводе эттара хьалхарчарца коммунистически къахьегама участок аха сийлен цIи елла цунна. ХIаьта шоаен бешта тешам ца бобеш дIанзарга баьинаб котельно-сварочни участка болхлой.

Участке ши бригада яле а дикагIа-вогIа болх бу аьнна къовсаме йиш яц уж. ХIана аьлча йоккха йоацача цу шин бригадо (35 саг) коллективно бу болх. Шоашка хьадекпача чертежашка хьежна формагIа аьшках, кхийолча материалех продукци вIашагIйоа котельщикаша. ТIаккха цунна сварка ю сварщикаша. Хьинар дагча котельщикаша бе болх боацаш бетац сварщикаш.

Ве боли берац бац котельно-сварочни участке. Из иштта дале а коммунистически наха, шоаьга юкъе а хьансарагIа лоархIаш ба котельщикаш Г. М. Калинин, В. И. Осипов, З. М. Зенков, В. П. Лукиянов, сварщикаш В. К. Бунин, Я. Я. Грицай, М. П. Минин, К. П. Габаров. Цар шоашкара тешаца хьоккхачо кхычар хьинар социоа.

Х. БАЛАЕВ.

«Грознефтемашинострой» заводерча гомагIболча специалистех лоархIаш ба токарно-карусельщикаш вежарий Умаровгlар Ширвани Даниилбеки. Цхьа смена дIаьакхийтац цар сменин норма 125 — 130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хIанзале 5 бетта задани кхоачашъйй цар.

СУРТА ТIА: токарно-карусельщикаш Умаровгlар Ширвани Даниилбеки.

И. ПЛИЕВА сурт.

Грознеески электромеханически завода электроконструкце целе болх беш я комсомолка Попова Татьяна. Из я цеха комсомольски организаца комсорг, профсоюзе цеховой комитета член. Уж декхараш а дика кхочашду цо.

СУРТА ТIА: Попова Татьяна.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ДУХЬА

«ХIанз 25 шу совгIа ха я машара хьалашка вай халкъ даха. Цунах лоархI вай шоай парте арахьарча политикана карагIдаьнна сийлаэь - доккха хIама. ХIана тхьаь дукъ шу совгIа ха аьнна дунен тIом боацаш адамаш даха. Советски мехко, цун арахьарча политика вIаш ига дакъа лаьцад халкъашта карагIдаьнача цу исторически хIамашта юкъе я».

Иштта аьхад Л. И. Брежнева парте XXIV съезда КПСС Центральни Комитета Отчетни доклад еш. Дерригача дунен тIарча прогрессивни наха чIоагIа раьза кийчек баркал оалаш тIанийцар уж дешаш, хIана аьлча Советски Союза Коммунистически парте чаккхойка машара политика лаьттiе тIарча дерригача халкъий вахара хьашташа ма яххара йоландэь. Цунах доала советски коммунистий дунен халкъашта юкъера авторитет лакка хилара бахьанца цаI.

ТIемак машарен дешаш массаза а лоархIаме моттиг дIалаьцай КПСС теоретически практически гIуллакхашта юкъе. Коммунисташа даим хьагуча а даьхад, хьагуча а доах империализмо хьеду тIемаш мехкаш доалара маIаш долаш дилар. Дунен хьалхара тIом болча кала ленински парте хьагучадьхар империалистически тIема бокъонца дола бахьанаш, шерра кампани йоржайир Росси тIема юкъера яккхара тIехьа. В. И. Ленина аьхад: империализмагара, эксплуатацен низаш дарен система лоаттаен чIоагIъен гIерташ из кхиларгара хьадувлаш да дерригга агрессивни тIемаш. 1915 шера Ленина яздаьд: «адамий е социализмага довла дезарда, е «сийлахь-йоккхийча» державашэ колопешка, монополешка, оазбезамаш дарга, къамашта массе тайпара Iазап тIалоаттадарта гIолла капитализм искусственно юхейнтар духьа герза ннвацa лоаттабу къовсам шерашка а хьиметтел итташ шерашка а ла бедартбаь.

Из белггала хургдаь гуш бaь хоам бар ткъаь шерал кIезанга дукхагIа ха яьннача гIолла германски империализмо — дунен хьалкара тIом хьоабара, эггара бехкагIчарех цхьанне, — ший мечка фашистски диктатура а оттаэь, дунен керда тIом хьоабир. Нах дукхагIа боабаргеш сага къахьегама хьаккелла рузаьнш хIалак даргеш дуллача из тIом хьалхагIа дIа мел дахарел тIехбаьннаб.

ГIаьрехой юхатоьара СССР халкъаш кхотадир Коммунистически парте. Дукхьал коммунисташ, парте баьийта викалаш, бир социализмага карагIдаьнинарша Европа кхьна халкъий паргIатон фашистски агрессех лора а ди, Советски Эскара хьалхарча мугIарашка лаьттараш. Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъа котало кIалкаръйеккхир Европа доацла оттаечара. Шоай интернациональни декхар кхоачашдир Советски Союзо, цун Коммунистически парте.

ТIом чаккхбаьнначул тIехьагIара шерашка эггара реакционнигIа долча империализма цхьай центр а хиле дIаотт дунен жандарма дакъа шоашта дIатIанйца Америка ВIашагIкхийтта Штаташ. Цхьабакъда, тахан цу агрессивни низашта дукхьала Советски Союз лаьтте ца Iеш, дунен социализма еррига система — хоадамболлаш массане юкъара машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен чIоагIъяра тIехьа эттача паччахьалкхений сопружество а латт. Машар бахьан долаш лоаттабеча къовсама дикача гIулакха юкъе социалистически мехканца цхьана бIарчча цхьа фронт а я дIаэттай машар безаш йола кхы паччахьалкхенаш а. Цхьабакъда, халкъашта бIаргасу хьалхагIа а санна тIема духьаларча, дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара тIехьарча низий аванrард а йолаш ю Советски Союз. КПСС-о машар чIоагIбаргахьа долха гIайаш тIа-тIа чIоагIагIа массе мехте хьаллоаш хIаьта СССР чурчен арахьарчен политика ладдаш кийчъеш йола советски коммунистий съездаш белгала дунен халкъашта юкъера лоархIаш болаш я.

Еррига континенташка чIоагIагIа уйла тIайохийташ лаьийгIар 1971 шера бIаьстан юкъе хиннача КПСС XXIV съезда баллага. Хоаш ма дарра, съезде советски коммунисташа хьаоттайир машара тIехьарча къовсама керда программа. Цу программа тIа лоархIаме моттиг къоастаю Къулба-Малхбоален Азерен Гаргарча Малхбоаленерен империалистически агрессе кхуарчаш дIадахар духьа лоаттабеча къовсама. Европе коллективни кхерамзле Iалашъяра чаккхдоахача гIуллакхашта, массане а цIендаь герз дIадаккхара проблемашта.

Дагадохийтача пайлана кургIа, 1972 шера а тIехьа сон чекка герз дIадаккхара хьакъехьа предложени енна эггара хьалхара мохк Советски Союз хинна хилар. 1928 шера цо эггара хьалха ратификаци йир паччахьалкхен политика инструмент хиларах тарра тIом бехке беш йолча Келлога-Бриана пакта.

Дунен шоллагIа тIом хьале дукха хьалхагIа дейз коллективни кхерамзлен система хьаера инициатор а йолаш лаьттар Советски паччахьалкхе. Цхьабакъда, фашистски агресси малхбоаленгахьа, СССР-а дукхьала ерзае гIийртача малхбузехьарча державай доалдеча гIозараша шоай де йиш йолаш мел доля хIама дир цу тайпара система хьа ца хилийтара.

ХIанз дунен тIа эггара хьалхарча социалистически паччахьалкхен машарча арахьарча политикана дукхьала IиндаргIа оттаде гIерт империалистически пропаганда, «агрессивни гIуллакхаш» доаж яхаш юш из. Цу тайпара хабараш кортабоацаш хилар хьахьож Советски Iаьдала ах бIаь совгIча шерий исторе. Цхьаннена я кхерам тIатувса дага хинна а яц, хIанз а цу Советски Союз, лата, низ тIабахьа кIаьта я. «Советски кхерамах» хьакъехьара лозцар СССР ца езараца шоашхьара хьадагалаьца да. Цунах пайде эц массаза а, шоай агрессивни планаш къайлаххьа империалистий безам хилча. — Ше ма ярра хара я, масала, «машаре дахара» коммунистически лозунга демократически дунен сатеду средство я моттийта кхерамален тIа из дуне оттадар духьа арадаьккха, аьнна американски философа антикоммуниста Сидней Хука яьзаяьлени. Советски Союзо ший истори хьадоаладелча дейз пIаккха а тактически доаш лаьрхIадап герз дIададаккхарахи машаре дахарахи. Уж хьалхагIа а хиенад, иштта долаш хIанз дусаш а да советски арахьарча политика керттерча лостамех цаI санна. Герз дIадаккхарак социализма идеал лаьрхIай В. И. Ленина. ХIаьта тахан цу даькъе хIапале кIезига хIамаш карагI а даьнадац. 1963 шера Москве кулгаш яздир атмосфере, космосе, хи кIал ядерни герза деш дола токкхамаш декхара хьакъехьарча Договора. 1968 шера чIоагI а дениа дIаэттар ядерни герз доаржа ца дарех дола Договор. 1969 шера Советски Союза инициативагIа ООН Генеральни Ассамблен XXV сессе къоабейнр фордийн океанийн бухех тIема гIуллакхашта пайда эцилга дехкарех долча договора проекти дунен халкъашта юкъера кхерамзле чIоагIъярах йола Декларацин. Толамца кхоачашхилар СССР-он кхыча социалистически мехкашен бактериологически (биологически) герз дехкар духьа лоаттабеча къовсаме дукхача шерашка хьийта къа. Дукха ха йоацаш Москве, Лондоне, Вашингтоне кулгаш яздир бактериологически (биологически) токсически герз хьаде кийчделга, хьаделга, цун запасаш Iовелга дехкарахи уж хIалакъярахи йолча Конвенцена. Герз дIадаккхара деша Дерригдунен конференци гулъе аьнна СССР-о енна керда предложени хьалаьцай ООН Генеральни Ассамблея XXVI сессе.

«Вай принципиальни низь, — аьннад Л. И. Брежнева 1972 шера марте СССР профсоюзий XV съезде, — халкъий машар, паргIато, кхерамзле ма могга лораяр».

Дунен тIа-тIа дукхагIа дог теш, — арахьарча политика агрессиани низь лелабераш массаза а империалистически державаш хиннилгахи йолгахи. Американски буржуазни профессорех цаI Бернард Моррис «Дунен халкъашта юкъера коммунизм американски, политикен» яхача ший книжка тIа мукIарал ца дича ваьнноаш, белгтала аьча, Советски паччахьалкхен хьакъехьара США политика «юххьанца дейз идеологически ларда тIа латташ большевистски режим йохве лаьрхIан хинна хилара».

Дунен политика дегIайоалаелга кхыча тайпара хит СССР-а. Капиталистически мехкашара ший гIуллакхаш цо дунен халкъашта юкъера проблемаш къестаяра средство хургйоаш тIом юкъера боаккхаш йолча машаре дахара принципа ларда тIа леладу. «Советски Союзо, — йоах «Советски Социалистически Республикий Союз кхаьь 50 шу дизара кийчо ярах» болча КПСС ЦК сонам тIа, — деррагIа хьалдоац тайп-тайпара общественни стройш йола паччахьалкхенаш машаре яхара ленински принцип, хIаьта цо кхохкам кIаьдбара, халкъий машари кхерамзлен Iалашъяра аьттув а боаккх».

Аллха укх тIеххьарча хана дика лоаланоли цхьана гIулакхаш леладелген дегIадоаладара тIедерзадаь паччахьалкхенашта юкъера массехк договор даьд Советски Союзо. Дукхьал цунна лаьрхIа да, масала, Египтацара, Индецара, Иракацара договораш.

Европа кхохкам кIаьдбара юкъе цIенхаштта дакъа лацар хилар юкъера гIулакхаш тоадарен низ юкъо ца бахкхарен хьакъехьа СССР-ан ФРГ-енен юкъе договораш дарах. ХIанзале а дикка гIойле яьннай Л. И. Брежнева Франце йихьача визитах, ФРГ канцлераца Брандтаца Крыме из вIашагIкхетарах, А. Н. Косыгина Канаде йихьача визитах, царех а кхыдолча а КПСС ЦК Политбюро членаши секретараши довзоx декхарча мехкий паччахьалкхенаш парламентски деятелашца, партейи общественни организацейи кулгалхоаца вIашагIбеттабалара. Дунен халкъашта юкъера общественностъ боккха лоархIам бу укх шера кхоаръ бетта Праге хиннача Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений Политически консультативни комитета совещане тIаийцача, Европерча машара, кхерамзлен, цхьана гIулакхаш леладара хьакъехьарча Декларацe. Цу документа тIа белгалдоаккх укх тIеххьарча хана тайп-тайпарча социальни системашех йолча европейски паччахьалкхенашта юкъера контакташ чIоагIъялар боккхача лоархIаме хилар.

ХIанзарча этапе, йоах Деклараце тIа, къаьстта лоархIаме да европейски паччахьалкхенаша континентера кхерамзле чIоагIъяра коллективно а цхьана а гIулакхаш чакхдахар. Политически консультативни комитета совещане юкъа дакъа даьнаренна лаьийкъадир цхьатеррарча бокъонетIа еррига европейски паччахьалкхенаша а хIаьта иштта США-с а Канада а дакъа а лоацаргдолаш кхерамзлени цхьана гIулакхаш леладарен дешашта енагIа еррига Европа юкъерен совещание гулъяра шоаш тIехьа хилар.

КПСС ЦК Политбюрое СССР Министрий Советои Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхенаша машаре дахара принципаш чIоагIъер духьа йIаьхача хана лоаттабьча къовсама опыт чулоацаш укх тIеххьарча шерашка цхьадолча малхбузеевропейски мехкий политике гучаьйнна конструктивни реалистически элементаш теркальеш доле документ санна лаьрхIар декларации. Из — Советски Союза Коммунистически парте XXIV съездо тIайийцача машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен бахьан долаш лоаттабеча къовсама программа вахара низи исторически лоархIами ихы тIа бакъбар.

Арахьарча политикера КПСС стратеги сенах латта аьнча, из латт, кхыча социалистически мехкашца цхьана социализми коммунизми хьалъяра аьттув болаш дола дунен халкъашта юкъера хьалаш Iалашдарах, социалистически система цхьоагIон кхотиалари чIоагIдарах, къамий - кортамукъален болам хьаллоаттабарах, дегIаухача паччахьалкхенашца массе оагIорахьара цхьана гIулакхаш лелидарах, машаре дахара принципаш хаддаза хьаллоаттабарах, империализма агрессивни низаш хоадамболлаш юхадеттарах, дунен кердача тIема адамаш кIалхардахарах.

Дунен халкъашта юкъерча эрамера низий соотношени хIанз дунен керда тIом ца хилийта йиш болаш я. Цу гIулакха эш машар безаш дола еррига низаш кхетаvлуга, моллагIча тайпара иле а империализма агрессивни акцешта хоадамболлаш духьал даьга, Индокитаерен Гергарча Малхбоаленерен тIема кхуарчаш дIадахар духьа къовсам лоаттабелга.

Империализма агрессивни политикахаш Советски паччахьалкхено духьалъоттаьй машар ма могга лорабарен дунен халкъашта юкъера кхерамзле чIоагIъерен политика, халкъаш кортамукъен паргIатен хилара политика.

Дунен масе мIаьтерча миллионаш болча ваьха дукхах-дIез дола гIулакх а хиннa дIаэттаб тахан машар бахьан долаш лоаттабу къовсам. Машара лозунга кIал а этта, реакцеи тIемеи бIехха низаш эша а даь котало кхаьарга, паргIато, демократи, социализм котъяккхарга долх халкъаш.

Степан ТИТОРЕНКО, исторически iилмий доктор. (АПН).

ПРОФСОЮЗНИ АКТИВИСТАШ ДЕШАШ БА

МоллагIча предприяте, организаце боккха лоархIам болаш гIулакх да ийса хьакъоаса а я профсоюзни кадраш йоагI-йоагIача участкашка дIаоттар. Цу лоархIамерча гIулакха чIоагIа йоакхо я «Малгобекнефть» НГДУ профсоюза групповой комитето. Цудухьа дикагIа дIабода вIаьхьанцарча профсоюзни организацей болх, профактиво дикагIа къестаду хьалхашка латта декхараш. Укх шера профсоюзни активе харжа а хержа болх беш болчарех 65 процент коммунисташ ба, хIаьта 55 процент бараш лакхерен юкъера-лаьрхIан образовани йолаш ба, царна юкъе 40 процент кхалнах ба.

Укх шера еррига «Малгобекнефть» НГДУ цехий, конторай, профсоюзни организашка хержав 800 совгIа саг. Царна юкъе ба профсоюзий цехови моттигерчен комитетий председателаш, профгрупоргаш, къахьегам лорабарех кхерамзлен техникаи штатe боаца инспектораш, кхыбараш.

Профсоюзни активисташ Iомабара профсоюза групкоме вIашагIъехкай профактива школаш. Царех боккха пайда боал. Производстве болх бешшехьа школашка деша багIа профсоюза общественникаш. Царна йола программаш уттаю ВЦСПС лакхерча профсоюзни школай программата хьежжа. Цуьна юкъехуть профсоюза балхий дукха дешаш, опыт дIа-юха йоазийт.

Тха управлене вIашагIа а веда болх беш я профсоюзни активисташ Iомабара йола кхо школа. Уж я тайп-тайпарча цехашка, контораш. Цхьа школа болх беш я Борису яхача участке. Цига дешаш ба цхьоалагIчен кхоалагIчен районни инженерно-технологически службай, мехкадьтта дIаухийтача цеха, мехкадьтта тIоанашта низ тIалоаттабеча цеха, скважинашта капитальни лаьттан кIален ремонт еча цеха, кхыча организацей профсоюзни активисташ. Верригга а цига дешаш ва 128 саг.

ШоллагIа школа болх беш я къаьнача МалгIабике. Цига дешаш ба жилищно-коммунальни контора, № 4 йолча совхоза, хозрасчетни гIишлой-монтажни участка, № 2 йолча РИТС-а, прокатно - ремонтни цеха 217 профсоюзни активист. КхоалагIча школе дешаш ба инженерно-технически болхлой, гIулакхерча вахьа профсоюзни активисташ.

Ш. БУЗУРКИЕВ.

№ 9 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепа а теха араьяьнай КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацен отдела «Агитатора блокнота» мийслагIа номер.

Передовой статья Нохч - ГIалгIай обкома V пленуме дийцача идеологически балха декхараштa хетаэь я.

Котаком Денах лаьца я «Советски халкъа сийлахь - йоккха котало» яха В. Боалова язъяь статья.

12 мае 80 шу дуз Грозне революционни болама деятела Анисимов Николай Андреевича. Цун вахарах лаьца я П. Сорокие «Н. А. Анисимов» яха корреспонденци.

Политинформатораштен агитатораштен лаьрхIа я «Коммунистически мировоззрени» яха И. Ворожейкина статья.

«ДоттагIален булламаш» яхача рубрикана кIал я КПСС Наурски райкома пропагандаи агитаци отдела заведующе В. Перминова язъяь «Тха районе интернациональни кхетам лулга» яха статья.

Блокнота тIа я В. И. Ленина цIерагIча мехкадьтта чакхдоаккхача заводе гойтара агитаци вIашаггIехьъяккхарах, Шелковской районa кулгалхой къахьегамоцца вIашагIбеттабаларах дуцаш йола материалаш.

Доазон дехьара

ХАНО ДIАДЕХАР

ГЕРЗ ДIАДАККХАРА ДЕШАШТА ЙОЛА КОМИТЕТ: ИТТ ШЕРА ИТОГАШ.

Ше вIашагIъелла итт шу даьннача тIехьагIа герз дIадаккхара дешашта йолча Комитето дукха ха йоацаш Женеве арг1анери, юбилейни а ялна хIаетта сесси йир.

Комитета керттера декхар — сихаль хьадеча герза доазув оттадарах герз дIадаккхари соглашенеш кийчъенга. Цу даькъе белгалара дика хIамаш карагIдаьннад. Дийхкад атмосфере, космически ара, хи кIал ядерни герза тоакамаш деага, паччахьалкхенашта юкъе из дIадаржилга йовсоцадаьд, дукха адам хIалакдеш дола герз космосе, сигаларча телам тIа, хIиъеа ниттe фордийн оковнийн бух тIа оттадергдоаьа хIама даьд. Бактериологически (биологически) токсически герз хьаде кийчделга, хьаделга, цун запасаш Iовелга дехкарах йола Конвенци кулгаш яздара хьайийлай 1972 шера 10 апреле. Цу соглашение къаьстта боккха лоархIам санах латта аьнча, из латт, паччахьалкхений арсеналашта юкъера герза бIаьрча класс, дукха адам хIалакдеча эггара изаринагIча средстваех цаI цо дIайоаккхаргхилларах.

Уж дерригга хIамаш карагIдаьннад герз Iовдара доазув оттадарен герз дIадаккхарен дешаш практически къоастадара хаддадоa тIехьа латтача Советски Союзок кхыча социалистически мехкашен тIагIертта къахьегар бахьан долаш. Цхьабакъда, даьхе тоакамаш герз дIадаккхарга бодаче новкъа гIойле дакха хьалхара гIанаш мара дац. Мал лоархIаме уж дале а, цар тIа сацар оалаш гаpа проблема къоастаяра юстара доалийта хургдар.

1972 шера 20 марта советски профсоюзий съезде шоа къамаьл деш Л. И. Брежнева аьннад «Сатохаш а чIоагIа фе а йолаш, Советски Союзо дунен халкъашта юкъерча ерене хоадамболлаш чакхбоах антиимпериалистически низь, дерригIен чIоагIен хьаллоаттаду социализма, халкъий паргIатон, массане а юкъарча машера гIулакха хьашташ. Цу къахьах дIакъоастаде йиш йоацача лоархIамача даькъах цаI герз дIадаккхаре тIехьара къовсам ба». Вай парте XXIV съездо герз дIадаккхара даькъе чакхдоахаргдолча, шоай ахара цикъ практика хьахьеккхача гIулакхий шерра программа дIаоттаьй. Из программа уллар чакхьиеккхача герз дIадаккхара дешашта йолча Комитета сессе советски делегаце чакхдаьхача дерригача гIулакхий ларда.

Советски паччахьалкхен лоархIамегIарча арахьарча политически декхарех цаI — ядерни, химически, бактериологически герз дехкам дола договораш дар. Из теркал а деш, СССР делегаца кхыча социалистически мехкий делегацешца цхьана герз дIадаккхара дешашта йола Комитет хьажийта 28 марта дIачуейнна «бактериологически (биологически) герзи токсинашни хьаде кийчделга, хьаделга, цар запасаш Iовелга дехкарен уж хIалакъярен хьакъехьарча Конвенце проект. Из проект химически герз а дехкаргдолаш йола дунен халкъашта юкъера соглашени кийчъяра йола дика лард а хиннa дIаэттай.

Бокъонца китта тIайийцар из проект Комитете блокашта юкъе йоаца долча мехкий викалаша. Комитета заседане Египта делегата Эль Риде хьаькхайкадир: «Из оаха лакха мах беш бола я, шеко йоацаш, тха балла лелама дика цa оагIоракьара вIаинни ергйолаш бола а лоархIамен. хьалдеш тIа ба». Морокко викало Хаттабе хьаккхайкадир, социалистически мехкий конвенце проект «гоа ца еш Комитета укх сесе переговораш ара бокъонца йола лард а лоархIаш тIанийр» лоаш ца хилар.

Цхьабакъда, цхьадолча малхбузехьарча мехкаша — эггара хьалха США-с — хьалхагIа а мо мара тигац химически герз дехкаре тIехьлоттта, «цу тайпара соглашени кхоачашъяра тIахьожам лоаттабе хала хургда» яхаш бехказа а дувлаш. Бокъонца доле бахьан кхычох латт: американски агрессораша доькьаж доалла химически веществаш етт Къулбехьен Вьетнамех Индокитаи кхыча районийн мaьрцие бехача наха духьала.

Дукха ха йоацаш хиннача Комитета сесси хьахьехкар ядерни герза лаьтте кIал ду тоакамаш, дехкара хьакъехьара дош къоастаделга кхы тIехьадаха йиш ца хилар. Ядерни герза ду тоакамаш массе метте а массане а дехкара тIехьа я Советски Союз, хIаьта лаьтта кIал ядерни герза ду тоакамаш дехка дIаотта кийча я ц, нагахь санна уж хьагучалоаргдолаш йолча къамий средствашх пайда эцара ларда тIа цу декхара тIахьожам оттабой. Цхьабакъда цу деша а сикка политически решени тIаацача моттигера духьала я бехказмо йоацаш, лаьтте кIал ду тоакамаш дехкара хьакъехьара договор кхоачашдарга хьежача уж дакъча моттиге проверка яиза яргьаш яхаш йолча США позица. Цу тайпарча хьакъа бокъонца дола бахьан да ядерни герзаца дIахо опыташ а дага йолаш Вашингтон хилар.

ХIанза а, герз дIадаккхара дешашта йолча Комитета баллe бIуболлийташ тешал ду, боагIаче боаране реализм а хилча, цхьаца позитивни гIулакхаш а леладича барт вIашгIехьбала йиш йолаш хилара. Торонашка диллача герз дIадаккхара проблема къоастаелурглолаш а. Дерригга гIулакх къоастве дой да йкача дешая латт. Советски Союзза аьнча, цо дIахо а къовсам лоаттабергба герз Iоадалга сонодар дувла, герз дIадаккхар духьа.

К. БОРИСОВ. (АПН).

«КВИКО» КХЕРАМ ТIАТУВС

Нагахь санна «Квика» яхача мюнхенски журнало дуцачох теше, Германе Федеральни Республика «аьрдехьарча радикальни тамгIес» чулаьцай. «Квика» редактор миччахьа хьажарах цуьна вет массанахьа а цIе байракхаш уккаш санна. «Ховмаш деча моттигашка» — Конституци лорадеча ведомствага — гIолла журнало чIоагIа дувц уьзара сурт: «Москверен Малхбоален Берлинерен юкъарчал доацаш лостам телаш болча коммунисташа теркам тIа ца бохийтaш вай общества цхьаккха дакъа дитац: школашка, университеташка, предприятешка, партешка, кинаэашка, интеллигенце кружокашка — массанахьа а шовшнахьа боах цар нах, Iаьдан бе долла а гIерт».

Малхбузен Германе профсоюзех аьлча, цига коммунисташта дукхача хана дейа дагадоаллар да: «демократи дIаиккхар». Иштта да, дукхагIа а кIезигагIа а доацаш. ХIаьта шоаш дувцараш лаьсса ца хилийта «Квика» редакторaша чIоагIдир уж конституци лорадера «ведомства кердача документацин тIара» хьийцеча «факташа», «цифраша», «положенеша».

«Квика» аргIанерча оапаша де лерхIар цаI да, — «Вайна дукхьал бараш тIатаIар тIа-тIа кхерамегIа хилар» бахьан долаш «боннени правительство» лорадар.

Дукхьал из де лерхIаш йиЙ тешалехкъа кьоахаь» ведомство «Квикиа»? Бокъонца гуш да журнало ший даьй политически эмале кхоачашдеш хилар.

Аьттехьарчар картаю хIаьта фукнагIа даь а цо ихар кхоачашле гIерт «Квик» а, ший эттара хьалхара декхар лоарI малхбоалерча договорашта ратификаци елга еррига мегача а ца мегача а средствашца дохаделга. Укхазара хьайоагIаш я циггара хьалъеш йола «Квик» журнала коммунисташта дукхьалара выступленеш. Укхазара хьадоагIаш да Советски Союзаи ГДР-и дукхьал хьадитт дувцаш арадоаха йоазош а.

Кхоачашхиниадий — теш «Квикен» цуьна тIехьалаттача «цунна болх телачари» лаьрхIар? Демократически уйла йоача хепайоазон оагIонаш тIа ФРГ-ан Малхбузен Берлинен дукхагIболча гражданашта дезар цаI да — договорашта ратификаци яр. Общественни уйла миштай хьожача институташа дукха ха йоацаш бахача лахага дийча хаттараша из бакъду — бахача махах дукха дукхагIбараш ФРГ-ани СССР-ан юкъера отношенеш лертIаккхара тIехьа ба.

Л. БУРНЯШОВ, АПН соб. корр. Малхбузен Берлин.

АРКОНАМА БОЛАТ

Мадраса гаьна йоацача города Арконаме болх бе йолаенна хаддаза болат лоаладеш йола завод. Советско-индийски доттагIало хьаьй из.

Тамилнаду яхача штата лаьтта хьалхаь Арконамера из завод Инде цу тайпара йола цаI мара йоаца предприяти я. Шера 50 эзар тонн эггара дикагIдола электроболат лурга цо, хIаьта тIехьагIа шоллагIа пийци оттайнча шоаза лакхлургья цун мощность.

«Тахан нраз долаш да да вай вахаре», — аьлар завод болх бе йолаяллийтара хетаьча митинге къамаьл деш штата керттерча министра М. Карунаниде. Тамилнаду еза-йоккха промышленность дIахо а дегIайоалаeча дикка влияни ергья Арконамерча металлургически комбинато, белгалдаьккхир цо, цу тайппара, бахача наха шортта бе болх а хулийтаргба. Керттерча министра белгалдаьккхар Советски Союзаша массе а оагIорахьара цхьана гIулакхаш леладар мел боккха лоархIам болаш да. «Тамилнаду 40 миллион болча бахача нахьа цIерагIа, — аьлар цо, — из баркал ях Советски халкъан цун правительствaен цхьаккха политически гIулакхаш дага а доацаш цар пIена, доттагIала тешъоастал деш хиларах».

Советски арахьара политика, машарен машара даларен принципаш тIа оттаь я, аьнна белгалдаьккхар штата индустриализаце министра С. Мадавана. Цудухьа Советски Союза цIенча дегчура лов Азе, Африка, Латински Америка дерригача дегIадоагIача мехкий шоай лоIамера экономика хилар.

Митинге къамаьл деш мел хиннараша белгалдаьккхар хаддаза болат лоаладеш йола завод болх бе йолаялийтар СССР-ан Индеен юкъе дипломатически отношенеш оттаэь 25 шу дизара дола дика совгIат хилар.

Дукха дикадараш дийцар укказа керттерча инженера Луганскерча В. М. Тимофеева кулгалца болх беш болча советски специалистех. ТIоараш тоххарча могаеш тIавйнар Арконаме митинге гулбеннараша Инде президента В. В. Гирен премьер-министра Индира Гандей моаршал хоатташ яхийта телеграммаш.

Г. КОВАЛЕВ, АПН корр. Арконам — Мадрас.

КЪОНАЧА БОЛХЛОЙ КЛАССА КХОАНЕ

Дешара шу чаккхдала ха гарга хьоьчу Советски Союза профессионально - технически училищашка. Цхьа миллионн ах миллионн болча кагийча нахен мехкаршен — училищаш йистехьарана кастта кхьасстта шоаш дIадоладергда болий кхаьхьегама вахар.

Болхлой класса къона низ. Масштаб из? Мичтай цун торонаш, кхоане? АПН корреспонденто цу тайпара хаттараш дно профессионально - технически образоване дешашта СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитета председателя заместителе САЮШЕВ ВАДИМАГА. Ер да цо денна жоп.

Къона нйа ший когаметта дIоттар, цуй профессиональни говзал лакха хилар, мехка городе, завода экономически, обществении, политически вахаре хьинаре дакъа лаца йиш йолаш кагий нахи мехкарийн хила чIоагIа хьашт долаш я болхлой класс. ХIаьта из дукхача хьале къона болхлой кийчбара системах тийшта да.

Ала деза, къона болхлой болхлой класса юкъе профтехучилищанца дешара шу чаккхдоалача хана бахьхка Iедa ца хилар. КIеззига мичаб духхьал производстве, Iомалуча цехашка, ученически бригадашка е цхьан-цхьаннане, мастера - шефа кулгалца балха профессеп Iомаеш бола кагий нахи мехкарийн. ХIаьта а керттера тIаборгIа низ — уж, бакъдар аьлча, профтехучилищаш яьхарашь ба. Тахан профессионально - технически образоване системе 5500 дешара заведейн я. Профтехучилищашка кагийча нахен мехкарашен 900 професси Iомаю — халкъа бохама деррига доакъошта. (ДагадоххаргIа белгалдоаккхаргда аз, училищашка мах бошаш дешийташ хилар; профессионально - технически дешара заведенашкара дешархой паччахьалкхено Iалашбеш ба, царна тешшаме болх хулийт шоаш Iомальча специальностагех квалификацеген хьежжа).

Статистика кхьахьокх, профессионально - технически образовани Советий мехка къоначча наха юкъе тIа-тIа дукхагIа могаеш хилар. Нагахьа сенна 1958—1959 шераинка вай училищашка дошаш 800 эзар гоатта эIамига сага йоIк хиннабале, хIана 2,5 миллион ба уж. Из-м, бакъдар аьлча, цхьа бахьан доашаш а дац.

ЧIоагIа дегIаухаш йолча социалистически производства хаддалза тIаьха лакха квалифицировании болхлой эш, Iилма-технически революце вайнегIа дикаагахьа тувцаннии хул болхлочун кхаьхьегама дакъе. Масала, хIанзарча предприяте наладчико е сталеваро шай балха хана 60 процент хила мегаш яр приборашта тIаьхьожаш лоаттабеш, наблюдени, аналитически расчеташ еш, вешта аьлча, дукхагIна дакъе хьаькъалца болх беш дIайоаьйт. Иззаморгала мегаргдолаш да прибораш, вычислительни техника хьаеш болча болхлоех а. Болхлочун къахьегама чулоацама юкъе хулаег дола уж деррига хуадамаш вай дешар хьехара формашкен методашкен ювзаенна я. Профессионально-технически образоваш дегIайоалаечара керда этап хилар балха профессена нийсса юкъера юкъара образовани а луш йола училищаш яжарах.

Профтехучилищаша хIана эрахецарий знанеш квалификация тахкарча дек меттел, кхоаврча дек я производства дIадехарана ма яхара хургйола гIуллакх де гIерт тхо, хIаьта цу гIуллакха оаха хургйолча болхошта знанеш лу, садаш ма дарра, шоашца запас а йолаш. Цунна кхьаьта тепал ду, масала, уих тIеххьарча хана дукхача городашка каст-каста уттаеш йолча «Профтехучилищий дешархой технически творчество» яхача выставкаша. Къоначча болхлоша — селханарча дешархоша ях, хьалха хетаргахьа техникаштен инженераштен мара е могаргдоаша йола зэараш изобретенеш хIана производствана юкъейнхьай. Тхо дукхагIйолча училищашка технически творчество дегIайоалаелга дешара процесса лоархIамегIара компонент санна лоархI. Кердачунца, профессиннчунца дешархой хьашт хилар, хIанзарча производства экономикан из аIинтIехьмеххарен ларда йоазар, Iилманен толкаманен карагIдаьлнараш кхетадие — из профессиональни училищай дехкарех цаI мара дац.

Цхьаькха, тхоан хетачох, кхы гIеэнгагIна лоархIаме долча дехкар — сага творчество дIайолайтар, кхетам, хьаштар, культура шорьяр. Аьлча кховчам ба, професена юкъарчал доашаш дувзаденна долча специальни предметашта нийсса хургйолча болхлошта хьех биологи, астрономи, географи, общественни дисциплинаш, эстетика, искусство. Из ду оаха ший къоначча граждании кхетам массе оагIорахьара дегIабоалайбара паччахьалкхено йоакхо ендаь. Ловцаш аьлча, хьалххебу алхха шоашта тIадилла гIулакх цIена кхоачашдерааш кхебаь ца эш, кердa вехар кхоллараш, шоай мехка лай.

Кагийча нахан мехкараштен, белгтала, лоаркIаме да знанеш Iомарал совгIа, практике уж къахьехьар а. Цу тайпара торонаш йолаш ба советски кагирхой балха тIа болча хана санна, шитта шийта боашача хана а. ХIанз, масала, СССР-ерча хIара предприяте е гIишлоне хIана яц аьнна хаддаза болх беш я кагирхой технически творчества клубаш, школаш, кружокаш.

Белгалдаккха безам ба са, кагирхоша Iилма-технически прогрессана юкъе хьинаре дакъа лацар, аз царна хьашт хилар кхы а сонца кхетаде дезаш да аьлча, производствана автоматизаци модернизаци яро шоаш хьабе болх боашача боалар ма бий аьнна царна дагадала ца дезаш хиларна кхетаде доагIаш хилар. Болх боашаш висар вIалла хьехаде доагIаш а дац, хIана аьлча социалистически болхам планом ба, пуп дац даьгIлулга, кризешаш хулга. Цул совгIа, ший планаш уттаеча хана паччахьалкхено даим теркалду автоматизаци юкъейоалаелга меттел, нах дIахо болх вийобелга а, хIаьта нагахьа санна ялазза ца йоале болхлошта кхы квалификаци Iомаелта а. Шеко яц цу тайпара практика бокъонша кагирхой шоай хьашташа ма яххара хилар.

Дика хет, кагирхоша кхетадеш: паччахьалкхен прогресс шоашта аьттув болаш йолга. Масала, совкха кагирхойн мехкарийн технически творчество бахьан долаш дукхха эзараш изобретенеш рационализаторски предложенеш юкъейнхьар СССР халкъа боахама. По йиш хилийтар халача балхий процессаш аттача яха, болхлой кхаьхьегама овсарле лакхъе, дукхха халкъа ахча кходе. Цу ахчах цхьа дакъа, шиа аргIавна, кагирхой профессиональни кайчо тоаярга дахар.

Профтехучилищаш йистехьарий перспективай хьахъекха дувцача хана белгал ца даьккхача йиш яц, институташка, техникумашка (дийнахьерча санна, сиитта сайрийнарчен засчини отделенешка) дIахо дешара царна хьалхашка шерра иньклаш хьадийлла хилар. Дуккхача заводашкей гIишлошашкей болх беча кагирхошта лаьрхIа кхьастта хьайийлла лакхерчен юкъерча специальни дешара заведеней филиалаш, царкийчон факультеташ я. Студенташ болхлой белгалара льготаш йолаш ба: ахча а луш кхы тIа а отпускаш телар, цхьан сменагIа болх бара бокхо, кхьмраш.

Тхо дог тийша да, хIанз профтехучилищаш йистехьача дукххачар, балха разрядаш хьожаеь аттестаташ дIа а нийца, шоай вехар кхьастта шоаш толаме дIадолладьи болхлой класса биэза бола оагIув хинна дIаеттан ца Iеш шоай знанеш эргайоахаш товергьыларах я.

(АПН).

МОСКВА. М. Горьке цIерагIча киностудe Вениамин Доржана оттаду гIерваьнача советски режиссерчинах Лев Максимчах. «Льтта, хьада алалца» яха из цIи йолча Евгений Воробьева романагIа дола фильм. Фильм доаккхар оператор М. Гойхберг ва. Кертера роль ловзар МХАТ актер Олег Стриженов ва.

СУРТА ТIА: «Фотоателье Менегите» яха эпизод йоаниха латт. Центре Еровнапера актриса А. Тейчин, австрийски солистка Ингрида роль ловзаш да.

ТАСС фотохроника.

ОСМИЕВ Хьамзат

ЛАЬТТА

[illegible]

АIБАКОВ [illegible]

КХОКХА

[illegible]

МАЬРЕ БОДА СЕДКЪА БОВЛЕХЬ

Маьре бода седкъа бовлехь,
Дагалаьцар хул [illegible], [illegible].
Са дагардар хьона [illegible],
Хургда седкъа хье ца уй.

Царех а [illegible] [illegible] [illegible] хье
Седкъий довга хир ма дий.
[illegible] аз дагалаьцар,
ЙоI, са седкъа хье ма бий.

[illegible] зайла хье [illegible].
Хье тIа [illegible] [illegible],
Кхийра са хье дагалаьцар
«Везале со, везале!»

Ала, дега [illegible] ца [illegible].
Дий аз [illegible] [illegible] [illegible]
Дог сердаленнах, бийсаш
боданех
Со Iе сай [illegible] [illegible] [illegible].

Аз лакуагI, мама.

Я. Цуева фотоэтюд.

Халкъа багах бувцамцара

ГОВР А ДIАЕННА ВОАГIА...

В ОЧА сесагаца ваъаш цхьа саг хиннад.

— Хьо вогIа сесаг, цабий деранца чувогIаргвац со, — аьнна арахьийнаб из.

Нохчьа воагIача укхаига цхьан кхалсага хаьттад:

— Ва къонах, мичара воагIа хьо?

— Канара воагIа!

— ТIаьха хIама лиеш вода хьо?

— Кане вода!

— Са дас наьна бIаргадайрий хьона?

— Дайра. Хьа нана лоар хи тIо [illegible] [illegible] ца хаьш.

[illegible] чу [illegible] [illegible] нана [illegible] дийла [illegible] тумак дохад.

Цхьа хо [illegible] гIоалла хьунагIа [illegible] [illegible] кхалсага лоар [illegible].

— Ва къонах, [illegible] цхьа дика хIама дахь, — аьнна гIоаьлхьинна цIен-даьна духьальхкай сесаг.

— Ай, воша ма вала хьа, хIама фу дахь-хьогI iа! — хаьттад мара.

— Нанна [illegible] [illegible] [illegible] тумак даьхийтад [illegible]!

— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] вахар!

— [illegible], — [illegible] [illegible] сесага.

[illegible] говра [illegible] а [illegible] [illegible] ца тIехьаьхьинна из.

[illegible] тIехьа воагIа говра [illegible] бIаргаьйна [illegible] [illegible] [illegible] хьор чу [illegible].

— [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], Iа боал дукха бошах аьнна отта [illegible] боагIа хьора.

[illegible] цу [illegible] [illegible] Iочуйнинзав.

[illegible] из [illegible] [illegible] [illegible], — аьнна говр-баьри [illegible] а [illegible] [illegible] тIаьхьена тийна болх баьча.

— Iо [illegible] хьах лочкьа вала.

[illegible] тумак [illegible] хьал, [illegible] говра-баьри [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] говра тIа а хайна дIайахав ваьна.

Юкъара а хьехдича хаьттад:

— Ай фу нIудаш [illegible] тумак да Iа дувцар? — Со-м хьаьрва ма вий боал дукха бошах аьнна отта боагIача [illegible] лочкьа [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] говр а [illegible] тумак нIудаш [illegible] а.

[illegible] [illegible] [illegible] цIоканна [illegible] вахар.

— Ва къонах, говр [illegible] хьо! — хьаттад сесага.

— Фу хургдар хьа [illegible] [illegible] [illegible] нIудалахи [illegible] тумаки.—Со-м царна говр а дIатIаенна воагIа...

Говра, нIудаш, [illegible] тумак даьхьаш цIанкахьча [illegible] [illegible] [illegible] кхалсаг кхеттаеце чу воагIаргвац аьнна арахьинера.

Редактора метта
М. М. ХАМХОЕВ.

ПЛИЕВ Махьмад-СаIид

НАНЕ ГАРГАРА САГ

ДУВЦАР

ГАРГАРА нах дукха болаш я тха нени. Цунна ца вовзаш саг-м гIалгIай мехка а кургвац. Кьиметтел нохчий мехкара а дукха нах бовз нанина. Баге йийллача вусаргва хьо цхьадела хIама из дувца йолаяльча. Из мича дар со дувца веннар-м, тхойщига нане гаргара саг вар дар.

...Фетта вахавар со атагIа дувча. Iеаржа дена Шолж дувцаш доагIача кана бовхьалe пувчингахул тха Сальмарзий Iам чу. Ишта хе яр из, акхан наннулех тхо долаш. Кьавгача сигала малх дика вйбениабар. Со дувча воагIаш атагIа дажаш даьлла довзана Iул яла дикьерча босенешне гIолла дIадаьрждар.

Со чуккьвчача, хьеша цIагIа цорта деш поархIаме кьамал дар. Шорттига ниI хийра йолча гIолла со дIачуйьенна, ший йоккха кий истола тIа Iо а йилла кьамаьл деш вар цхьа вокха саг. Нани уралаттар цунца къамьал деш.

— Доаллаьвий, Гiойберд, — аьлар нане, — дитача бахьаьна гIуланх ма дар из. Дукха за-зама я хьиней цу кана дена, из Айдамар бахка варий хац хьа веший гIуланха. Из а тIем тIа вв ма вийрий немцаша. Из кIаннн-м Iе, дувцарах да тIем тIа вахачул гIозагIа мара а мича ваьа. Кьа доцций цун е цун нехна е? Цул совгIа тха юртарча наха чIоагIа дукха а везаш дика лор а ва Аьхмад.

— Кьудас! — аьлар хьаьше тха нанега, — Айдамар тIем тIа валара саг бехке ваш. Цхьабакъда, из милица начальник а волаш лаьца вилхача са вошаш тIавеза каша а доацаш лаьтта дуа тхьаьн-итт шу да. Дуне Iодиллача гIона ишта хьадоагIаш да гIалгIай Iаьдел —гайна е ганзе цхьа ший дехкар цIеэхьош. Со а сай дехкар цIадехьа веннав. Из бIнан Ленинграде дешаш дегIа яхаш тIа ца кхоачеш лийнаа хIанзалца... Дика а волаш, наха дукха а везаш, цIагIа дезал а дийха дегIаш цхьаьккха мускал а долаш-м дарра хинна цун дас ваьхийта са воша а.

— Даьра, Iайха дийттача кулгеша хьо а ма вихар, кхы соцаргволаш хьа воша а ма вацар. Саца хIанз, Гiойберд, саца. Нана найахт ерга хьона! — аьлар нане.

Корта Iо чу а белла вагIаш цхьа иттех секунд а яьккха:

— Нах... — аьнна велакъенар из корта хьал а айбеш. — Нах-м цхьанкха а мегацар. Со веший къонтаьша из нийсдарга дог доацаш лийннавад со. Уж а нах баца! Хьадвад са веший фу.

«Тха да Айдамара вихьавац, цо даьча къоалешта Iаьдало вихьаь йоаз вашин къонгаьш. Ай, аз из, шун да лоацана хана ЧК-ана хьалха хиннар малаь? ЦIагIа чу а ваьна, йаккха ба йоаллаш тепча а йоахаш, герзах кулг ма тохалах! Хьа бахьан доллаш бараашта зулам доаккхаргда Iаа аьнна малав? аз аьлча:

«Цо кхоачашдар ший дехкар да. Цун хогаметта хиннававе, хоти, Iа а дергдар цо даьр», — йоах-ах сога са веший къонгаша.

— Бакъ даьра йоах! — аьлар нане.

— Даьра яхац! Из са воша вахача кашора яхац! — дIакорзагIбаьлар къонах. Бос дIа а бала вагIйар из чIоагIа. Арайихкача нане хи курцишке йилльар. Цунах къуре бина а воча хьале вар вокха саг.

Сона вIалла хьа хетацар цунах. Тха цIагIа а вена, нанега больница хьа а йоэзийта, Аьхмад ва дага вар. «Велла-м даьра везар кьа, аьнна кийтар сона, хьона детар кховчеш цо хулаш».

Шорттига хьаорельлар нани.

— Волле, — аьлар цо, — больнице а гIойа, Аьхмадага лоралла.

Хах, аьнна сапаргIата даьлар со нане из аьлча. «Йита Iе, тха нени, даьра яц из тайпа зулам дайтаргдоавш-м, — йоахар са уйлаша. Аьхмада бакъонце вовзача саго цунна во хIама ца ди лийта шийна могар дергдар. Бер санна оарцагIвоал из тха юрта моллагIа саг цамогаш хилча. Садийна дала, ах бийса вьиннале, ший эIамига чемодан хьа а нийца «Волле!» аьлар мара хьы юкъ яц.

...Цхьа тхьаьа минут йоаллашеть динагIа хилар хьаьша. Юха нене дика цуй а, ахерза фуаш а оттадаь хIама дичча меттавера.

— Меттаре гIетта а дукха ха ца со. Цул совгIа сувсара марза дахха, е кхийнадецар, сатессадар сомавенча, — йоахар хьаьша. Цхьа-м дIа чу а нийкха:

— Гучаьа доаца саг ва Нертача Iа санна кхеаб марцe! — вле веннавар со.

Ше хIама дина ваьлча тIехкар хьерча коч хьал а айях хече бергIа Iочудалла йоаллачар цхьа йIаьха тепча хьал а яьккха.

— ХIакьий, Кьудас, саг тIеццовчаргеовщача дIайиллалахь из, — аьнна нанега дIакхоедайр цо тепча. ТIаьккха гIеттар больнице а ваха Аьхмад вовза.

Нане гIайбена кIал дIайолла тепча бIарга ма айите со ма водда больница вахар со. Тоьаш нах бегIар Аьхмад делкъал тIехьагIа юкхаргга хьаьаш.

— Гой шоана, городе шийна дика болх лушнехь венна, йоах-из Аьхмад вай юрта болх бе, — со юрта дукхагIа эд горедарчул, аьнна, — йоахар цхьан кхалсаго.

— Даьра ва башха саг, цун себага эль дар нитта ца хилча!, — йоахар вокх кхалсаго.

Ше чувоаллашехь да дика е дийца:

— Из бер-м воча хьала да, — аьлар Аьхмада. ТIаккха со бIарга а вайна!

— Iа фу леладу? — аьлар цо, — кале цмегаш сег-м вац цига!

— Вац, — аьлар аз, — хьоца еэзига гIулакх долаш веннавар со.

— Метаргде кIаьта, хьо каникулех ма вий, цхьа акхар гIулакхехь хьехка вай? — аьнна дIа чу вахар из бер маргIа доалла кхалсаг а нийца. Цу хенна нана чуеальлар хьаьша. Коридора чу мел вар зуш хьежар из. Беррига хьалгIайтар цунна мотте лар. Процедурни кабинетерча медсестрага:

— Чехка компресс елакь бера, чIоагIа ентина да цунна, — аьлар Аьхмада найарах дIа чу а вьена. ТIаккха массаь зуваш чубагIараш-та бIарга а хьежа:

— Оаш бехк ца боанхаре я вокха саг дIавоавийтаргвар аз? — аьлар цо.

Гiойбердий бос дIабакар. Сай бесах фу хиннадар хац сона, цхьабакъда, дог-м эккха санна детталора са а. Хьанна хоара цунна фу дагавох.

Гiойберд Аьхмада кабинете чуваьлар. Сиха блокнота тIа «Лорелелахь! Хьа моастагIа ва хьона из воккха сага, чинна аз а дац, кекхета листиг дIаелар аз Аьхмадага ниI хьа а йийлла.

— Эзь! — нйкхар Гiойбердийга. Со ниI хьа а йийлла чухьежаче.

Гiойберд еркъал Iо а иилле цунга хьожаш вагIа Аьхмад уренйкхар.

— Фуд цига, Iалейг!

— ХIама дац, — аьлар аз кIеззига метта а воагIаш. Сона-м уж вIашагIа лат ма меттадарий. Цул тIехьагIа мара аз шийга дIаденнана кьаьхатага хьажензар Аьхмад. Ши бIарг вIашка тоIабаь сена баркал а оалаш:

— ГIо, волле, — аьлар сега Аьхмада.

— Воккха саг, — аьлар Аьхмада Гiойбердийга, — хьа лазар дог дац, цо дикача сахьато санна болх бу. Лазар дийхк да. ЧIоагIа дийста а да. Хьаьна хIамен дира кIамен ма лалехь. Цул совгIа кIеэзигагIа уре а пел, цхьа хьо товелланца. Хьа бозам бале аз укх сахьате районнии больнице Iовхугаргволаш направлени а язъерзья хьона.

— А, баркал, — аьлар Гiойберда, — дела сий доладе!

— Аьхмада шийна молхаш изъвь кхьхеташ бе а доазнаш аравальлар из, ший йоаце тайпан цIин ший цIин дIа а язьайта.

Гiойбердеп хьалха а ваьнна се ма водда чувезхар со. Нани томидорашта хий тохаш йоашер. Цунна бIарга ца вайташ хьаьша цIагIа дIа чу а ваьнна, кулг дахийтар аз гIайбена кел. Тепча яцар Юххера а метташ аз хьалхьайдиччa менега гIоега уллар. Сона цIаккха е йийнацар из тайпа тепча. ПIаьг миссел яр цун берда чу яьхка патронаш. «1860 шу» аьнна латтар яздаь.

Тепча ше иллача дIа а йиллa уйла е волаввлар со. Цкьа дегадехар сона мидщега дIа е аьнна Гiойберд нацийта. Цхьаьха магнитофона бIарг тIаьттар са. «АхIа, укхох фу хул хьажа веза» аьнна, сиха вахача аз нанега хаьттар:

— Фу яр Гiойбердий вешийцIи? — аьнна.

— Хамберд яр, — аьлар нане, — санна еза хьона из? Аз хьайга аьннер дIаьлларий Iа, Аьхмадага?

Ше мел дар Iа яххана бесса дир, — аьнна юхаверзаш, «Вийста вале яр! Фуд ма хой хьона кьавелча леладер?» оалаш хезар сонна нана. Чехка чу а вена, хьаьша цIагIа уллача репродуктора никкае розеткачура хьа а аьнна цунах дIатессар аз битиьига шу гоеделе цIаста сеьрг. Микрофон цхьа дIа а тесса, магнитофон усилитель а хургйолаш йистхилар со. Тхехь дика репредукторачу хьавозар са кьамьал. Цхьабакъда, йитиьига ар оаз. Бокха кад хьаь а нийца микрофон цу чу а йилла со йистхича совгIа яр оаз.

Юххьежа нанеца латта Гiойберд бIаргагушехьа сиха сайна тIера бержкьаш е хийца, фураш а тилле эргаьевлар со формех.

— Нанни Гiойбердин лувш-велаш чухкьчар.

— ХIана да е дIоакъденнад, аьнна дIаргаргьа а ваьнна кIеззига ов а Iеla гIоргва хьо цIа-м, аьлар нане. «Жи, жи, аьлар аз бIарга самалаш, Iовумевелаь». Нани са меттах дика ма кхетий. Цул тIехьага моврушал хьоттар аз хьаьшига, сайна из мелла гоама вала е. Со хоттара мел е луш.

— ХIанав е кIаьний? — аьлар Гiойберда.

— Вай ва-кх, — аьлар нане, — ерн цхьа йийги мара кьы да а дац... ХIаьта Аьхмад волча нахне а из мара кьы хIама дац.

— Хоза гIуланх дар цо сана гойтар-м, — аьлар Гiойберда, — ТIаккха йиит укхаш йоакхагIа я е зIемагIа я?

— Шола яь я. Пионерий негора салаIа яхай.

— Ва яхийтай, Кьудас, вай Кхалсага дохл эш, из йохийташ хилча яр а вахийта везар, — йоахар Гiойберда.

...Гiойберд мерза тер хийтта «пуфф» яхаш уллар. Нани беша йоаллар оасар деш. ХьалхагIа айса кийчдаь йоазув кьахьата тIа е хьежаш, надача микрофон е йилле дика кийчевлар со. Шин цIенна юкьерча пенах боаллача бIаргах шьара гора сона Гiойберд.

— Гiойберд! — аьлар аз.

Ше хьа «пуфф» соцадир цо. «Гiойберд!» — шн бIарг хьал а дикха дIабужабир воккхача саго.

«Со хьа вешa Хамберд ва. Со бахьан долаш Iа сага цIа тIадам боакхе, со кхинтIера вергвац хьона. «Викха улламар урамйкхкар из. «Из тепча кхы бе ма йоллалахь. Даьхьаза вахар хзерам ба хьо. Ишта е дуйза кьинош доаза вайх. Цен юкьаь дIа е этта дIа а юза а хьажар из. Шорттиге хьосзабир аз сеьрг. Истола юга кIал доалача радиорепродуктора ниилкахь хьа е баьнна, тахкка найаргавьа хьайара сеьрг. ДIа тIа е ваха репродукторга хьажар Гiойберд. Истола юга кIалхара хьа е аьнкка розеткаш дIачуеллар цо еинка. ЦIа айдаш санна хьежзар Димаева лоакха халкара йиш. ДIакатела розетка чура ааьнка хьа е аьнкха:

— Остоппируллах!, остоппируллах!!— вйаш цIен юкхе гIоала дIа-юха вадавелар Гiойберд... Из иштта лелаш чуера нана. Петта лела Гiойберд бIарга а вайна:

— Ай, хьо хIана гIеттав сел сихaь? — аьнна чухьлар из хьаьша цIагIа.

— Ер доаца хIама да, хьона, Кьудас!.., — хьаь [illegible] топ йоагIа наха хийрадения гIулах дIахо дахьа мел гIертанза, эгIа ца ваьчо из лела а дергдац, — йоахар Гiойбердес хIамаш тIаюзхаше а. Фу лаладу Iа, яхкаше тепча а йита, дIанкхха вахар нане гаргара саг... Шекхо ди диннача гIона тха юрта участкови инспектора Iадлоахага тепча дIавлар нана.

Шахматни чемпионате

Республика шахматни чемпионата ворхIалагIа тур дилар Грознерча шахматни клубе. Шахматаш сабрий теркам тIаззар турнире хьалхле лелаеча мастералла кандидата А. Хантан Х.-М. Ошаевен ловзальча парте. Парти юкъе кхаьчача хана слон дIа а елла шийна чIоагIа пайданера атака йолайир цо Ошаева паччахьана. Цунна духьала Ошаена защита корайир. Цхьабакъда, оттача хьалах фигура сов яле а пайда эца вIаштIехьдаланзар Ошаева. Иштта кхоаза вIаштта шах кхарах цхьаьккха кот ца воллаш чаккхьаьлар из парти.

Мастералла кандидат А. Сумкин В. Сергеевца ловзаш котваьлар. В. Котовско — А. Багданова, С. Кастернова — Х. Ведзижева партеш цхьаьккха кот ца воллаш чаккхьаьлар. В. Мостовой В. Веснорал дотваьлар.

ВорхIалагIа тур чаккхьаьннача тIаьхьагIа лидераш ба А. Хантa, А. Сумкин, цар хIарaне 5 очко я. А. Богдановех, Х. Ведзижевех 3,5 очко я хIаране, цул совгIа доаллаьйоаз йиса-шиша пасти е я вер.

В. ЛАНСКОЙ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 17.00. — 19.00. Тематически концерт (грамзапись). 19.00. — 20.30. МВД клуба художественни самодеятельноста концерт. 20.30. Кинофильмаш хоаларгда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Боих бем хургьа сакъердемча аттракционий городок. 12.30. «Мали ала вна яйташ хIарнена хозаргдалаш» яха массовий - затейни кружока творчески отчет. 13.00. «Со Давлия хозагIа мохи мичара корерга» яхача темах йола библиографически обзор. 18.00. «Современник» яхача кагирхой ансамбла «Песни эстрады — 72» яха выступлени. 18.00. Халкара дека майда тIа бальни танцаш кружока хьовкахара выступленеш. 19.00. Цхьан актах бола комедей атеистически сайре: М. Шамхалов «Мар-нана», А. Резников «Дальа тайзар», Н. Билькун «Просветитель». 19.30. СССР хьаха 50 шу дизара хетаь В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa коллективаша Наурски района кьахьегамхойе вIашагIихетарца интернациональни доттагIаш сайре. Программе хургья «Союз нерушимый» яха вокальни - хореографически композици, «Современник» яхача халкъа ансамбла натта лоацаш.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 16.00. Нохи - ГIалгIай ансамбла духовой оркестра. 17.00. Берам кхедарах лекци. Фильмаш хьокхаргда. 20.00. «Веселое настроение» яха кагирхой сайре.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 17.00. Завода балхлой салаIара сайре. «Нана бер» яха В. Шекарцин спектакль.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРАИ САЛАIАРЕИ ПАРКЕ. 18.00. Просвещение боахлой Цiен «Прометей» яхача вокально - инструментальни ансамбля концерт хургда Башхерча театре. 19.00 «Неравный брак» яха М. Ю. Лермонтова цIерагIча театра спектакль оттаергьа Кьаблана театре. 20.00. КПСС XXIV съезда Социалистически законноста чIоагIдалара дешаше» яха лекци. Документальни фильм гойтаргда.

14 МАЙ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 17.00. — 19.00. Тематически самодеятельноста концерт. 20.30. Фильмаш хьокхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00. — 11.00. Боах бем хургда «Малыш» яха берий театр. 9.30. Кино дезарий клуба йийсаа семинарски занати (лекционни зал). 10.00. Боах бем хургьа сакъердамчa аттракционий городок. 11.00. В. И. Ленина дола дунеярам дешарга. 13.00. ХIанзарча ханарча бальни халхарий школа хьовкаха выступлени (халхарий майда). 14.00. СССР хьаха 50 шу дизара хетаь «Хьада кулг, искусство» яха литературни сайре (Урус-Мартана района библиотеке). 15.30. «Глобус» яха киножурнал боах бем хургья. 19.00. «ФРГ политически хьалах» лекци.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Цхьаккха паццеммаш, хьалхала дициденкадц» яхача темах берий утренник. «Рушка» яхача кинотеатра боах бергба. 12.00 — «Чайно» яхача клуба боах бергба.

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 май

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Бос бола телевидени. Массенейа бола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.40 — Бос бола телевидени. Мультипликационнех дола концерт. 10.10 — Мультфильмай программа. 11.00 — «Умникиено», Iилман - популярни программа. 11.30 — Документальни фильма хийцош. 12.00 — СССР вIашагIтеэле 50 шу дизара кекъа болаш. Заводе пятилетка кхоачашъйо къахьег. 13.00 — «Деревенски детектив» яха художественни фильм. 14.30 — Сийлаьдоккхача гIулакха тIеэхара бIухой. Анисимов. 14.30 — Киножурнал. 15.00 — Бос бола телевидени. Кьайфий дунен тIа. 16.00 — Дунен халхаьашта юкъера панорама. 16.30 — Экономико - математически методаши, вычислительни техникиен юкъеаккхара дарда тIа халкъа боахама белабара гIулацкен. «Iилман технически информацен паччахьалкхен системе». 16.55 — Бос бола телевидени. Футболех бола Европе чемпионат. Ленина цIерагIа йола Центральни стадионерча трансляци. ПерерывагIа кердадараш. 18.45 — Дунен халхаьашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала). 19.00 — «Московски седкъий» яхача искусства фестивале хоадам беш дола концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. Перерыва — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «ВорхIагIа шу» яха художественни фильм. 22.55 — «Проходная пешка» яха телевизионни фильм. 23.20 — Езача отлетиках йола Европа чемпионат. Румынера передача. Ийстельча кердадараш, передачай программа.

14 май

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Веранта йола IуйрIийзара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Бос бола телевидени. Дешархоашта. «Гургал ботта сахьат» 10.00 — «Музыкальни киоск». 10.30 — Кердадараш. Киножурнал. 10.40 — Халкъа творчества Эрригсоюзни фестиваль. Таджикски ССР. Душанбера передача. 11.55 — Дешарий искусство фестиваль. МалгIабека район. 12.45 — Дешархоашта, Светлов, Центральни берий театра «тхьо шу дIадаьлча» яха спектакль. 14.35 — Советски Эскирен Флотех бIухошта. Ленинградера передача. 16.00 — Ленина цIерагIча Эрригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизара хетаь. 16.00 — «Юморы» яха документальни фильм. 16.15 — Кьахьбеседа Кавказа художественни творчествах. Дагестански графикаш Межарид Сунгуровир. 16.30 — Бос бола телевидени, Кинолюбителий клуб. 17.30 — «Кердадар лахар» Передача дIахьу йолзоакхочо Смирнова. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Бос бола телевидени. «КВН». 20.10 — Маштерен социализманен хатIа йоргIански договоре 17—шу дизарга. Передача дIахьу политически обозревателa Зубкова. 20.35 — Концертни студе тIахьех. «Дружба» яхача Ленинградски ансамбле выступлени. РСФСР-a заслуженни артистка, солистка Э. Пьеха. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Массаз бакхийтарна» яха художественни фильм. 23.00 — «Вlаьстана зачетага» яха документальни фильм. 23.15 — Езача отлетиках йола Европа Чемпионат. Румынера передача. 23.45 — Дзю-дох йола Европа Чемпионат. «Голландера передача. Ийстельча кердадараш. Передачай программа.

15 май

17.10 — Передачай программа. 17.15 — Дешархоашта. «Къонабарий творчество» яхача Эрригсоюзни выставкера репортаж. 17.45 — Реактивни самолета эттара хьалха тохкаш баь 30 шу дизарга. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — «Терентий». 18.40 — «Керглен» яха документальни фильм. 18.50 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.10 — Хоамаш, реклама. 19.15 — Киножурнал. 19.35 — Сатирически объектив. 19.40 — Бос бола телевидени. Искусства мастерий концерт. 19.55 — «Котара нах арабуьлача моттига саг» яхача телевизионни дуккхасерийни художественни фильма премьера. Хьалхара сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Спортивни программа. Ийстельча — кердадараш, передачай программа.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалаш Грозни хуцалуш морхаш а йолаш, дукхагIча дакъе йовчаш а йоацаш, малхбоалехьара гIаьхьхьача боараме мух а хьекхаш хила а фегара температура республике гIоалаш 20—25, Грозне 22 — 24 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. 13 маера 15 маие йолаш, дукхагIча дакъе тIаргр кхачалца хуцалуш морхаш а йолаш, дукхагIча дакъе йовчаш а йолаш, хьала лостам болаш гIаьххьача боараме мух а хьекхаш ха дикен фегара температура бийсашка 7—12, деношка 18—23 градус йIовхал йолаш хила тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-60; заместитель редактора — 3-39-11; белгтоаллама секретаря — 3-34-68; партийни вахара, культури отделай — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела бухгалтери — 3-80-71.

«Грозненский рабочий» издательство типография, Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-60; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-68; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 3-80-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05108. Заказ № 3553.